ଓଡ଼ିଶା ରାଜ୍ୟ

<u>*1963*</u>

ବନାମ

ଅକ୍ଟୋବର 29

ଦାବାକି ଦେବୀ ଏବଂ ଅନ୍ୟମାନେ

(ଏବଂ ସଂଯୁକ୍ତ ଆବେଦନଗୁଡିକ)

(ଏ. କେ. ସରକାର, କେ. ସି. ଦାସଗୁପ୍ତା ଏବଂ ଏନ୍. ରାଜାଗୋପାଳ ଆୟାଙ୍ଗର ନ୍ୟାୟମୂର୍ତ୍ତିବୃନ୍ଦ)

ବିକ୍ରୟ ଟିକସ-ଆକଳନ ଆଦେଶ ବିରୁଦ୍ଧରେ ପୁନରୀକ୍ଷଣ -ସମୟ ସୀମା-ଓଡ଼ିଶା ବିକ୍ରୟ ଟିକସ ଅଧିନିୟମ, 1947 (1947ର ଓଡ଼ିଶା 14), ଧାରା - 12,23.

ବିକ୍ରୟ ଟିକସ ଅଧିକାରୀଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ଓଡ଼ିଶା ବିକ୍ରୟ ଟିକସ ଅଧିନିୟମ, 1947 ର ପ୍ରାବଧାନ ଅନୁଯାୟୀ ଉତ୍ତରଦାତାମାନଙ୍କୁ ବିକ୍ରୟ ଟିକସ ପାଇଁ ଆକଳନ କରାଯାଇଥିଲା, ଯିଏ ସେମାନଙ୍କ ଟିକସଯୋଗ୍ୟ କାରବାରରୁ କିଛି ହ୍ରାସ ପାଇଁ ସେମାନଙ୍କର ଦାବିକୁ ପ୍ରତ୍ୟାଖ୍ୟାନ କରିଥିଲେ, କିନ୍ତୁ ଆବେଦନରେ ସହକାରୀ ସଂଗ୍ରାହକ ଏହି ଦାବି ପାଇଁ ଅନୁମତି ଦେଲେ । ବିକ୍ରୟ ଟିକସ ସଂଗ୍ରାହକ, ତଥାପି, ଅଧିନିୟମର ଧାରା 23 (3) ଅନୁଯାୟୀ ସହକାରୀ ସଂଗ୍ରାହକ ଙ୍କ ନିର୍ଦ୍ଦେଶକୁ ପୁନରୀକ୍ଷଣ କରି ତାଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ହ୍ରାସକରାଯିବାକୁ ଥିବା ଅନୁମତି ପ୍ରାପ୍ତ ଟିକସଯୋଗ୍ୟ କାରବାରକୁ ବୃଦ୍ଧି କରିଥିଲେ । ଉତ୍ତରଦାତାମାନେ ସମ୍ବିଧାନର ଅନୁଚ୍ଛେଦ 226 ଅନୁଯାୟୀ ଏହି ଆଧାରରେ ସଂଗ୍ରାହକ ଙ୍କ ସେହି ଆଦେଶଗୁଡିକୁ ରଦ୍ଦ କରିବା ନିମିତ୍ତ ଓଡ଼ିଶା ଉଚ୍ଚ ନ୍ୟାୟାଳୟଙ୍କ ଦ୍ୱାରସ୍ଥ ହେଲେ କାରଣ ସେଗୁଡିକ ଆର୍ଥିକ ତ୍ରୈମାସିକ ଅବଧି ସମୂହ ଯାହାପାଇଁ କର ଆକଳନ ହୋଇସାରିଥିଲା ତା ଠାରୁ ଅଧିକ 36 ମାସ ପରେ ପାରିତ ହୋଇଥିଲା । ଉଚ୍ଚ ନ୍ୟାୟାଳୟ ଏହି ମତ ପୋଷଣ କରିଥିଲେ ଯେ ସଂଶୋଧନରେ ଥିବା ଆଦେଶଗୁଡ଼ିକ ବାସ୍ତବରେ କାରବାର ଅଧିନିୟମର ଧାରା 12 ର ଉପ-ଧାରା (7) ଅନୁଯାୟୀ ପୁନଃଆକଳନ ଥିଲା ଯାହା ଆକଳନ ରୁ ବର୍ତ୍ତି ଯାଇଥିଲା କିମ୍ବା ସେଗୁଡିକର ସ୍ୱଳ୍ପଆକଳନ   କରାଯାଇଥିଲା ଏବଂ ଏହିପରି ସେଗୁଡିକ ସମୟସୀମା ଅବଧି ମଧ୍ୟରେ ପ୍ରତିବନ୍ଧିତ ହୋଇଥିଲା ।

1963

ଓଡ଼ିଶା ରାଜ୍ୟ

ବନାମ

ଦାବାକୀ ଦେବୀ

ନିର୍ଣ୍ଣୟ ନିଆଗଲା : (i) ଉଚ୍ଚ ନ୍ୟାୟାଳୟଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ନିଆଯାଇଥିବା ମତ ଯେ ଆକ୍ଷେପିତ ଆଦେଶଗୁଡ଼ିକ ପ୍ରକୃତରେ ଓଡ଼ିଶା ବିକ୍ରୟ ଟିକସ ଅଧିନିୟମ, 1947 ର ଧାରା 12 (7) ଅନୁଯାୟୀ ପୁନଃଆକଳନ ଥିଲା ଯେଉଁଗୁଡିକ ତ୍ରୁଟିପୂର୍ଣ୍ଣ ଥିଲା ।

(ii) (ନ୍ୟାୟାଧୀଶ ଦାସ ଗୁପ୍ତା ଏବଂ ରାଜଗୋପାଳ ଆୟାଙ୍ଗର ଏହାକୁ ସମର୍ଥନ କଲେ , କିନ୍ତୁ ନ୍ୟାୟାଧୀଶ ସରକାର, ଭିନ୍ନମତ ପୋଷଣ କଲେ) । ପୁନରୀକ୍ଷଣ କର୍ତ୍ତୃପକ୍ଷଙ୍କ ଦ୍ୱାରା କରାଯାଇଥିବା ଆକଳନ ଆଦେଶକୁ ଅଧିନିୟମର ଧାରା 12 ଏବଂ ଧାରା 23 ଅନୁଯାୟୀ ପାରିତ ଆଦେଶ ଭାବରେ ବିବେଚନା କରାଯିବା ଆବଶ୍ୟକ ଏବଂ ତେଣୁ ଧାରା 12 (6) ର ଦ୍ୱିତୀୟ ପ୍ରାବଧାନ ଅନୁଯାୟୀ ସମୟସୀମା ଅବଧି ଲାଗୁ ହେଲା ।

ଗଙ୍ଗୋ ରାମ ବନାମ ବିହାର ରାଜ୍ୟ, (1955)7 S.T.C. 248 ମାମଲାକୁ ଅସ୍ୱୀକାର କରାଗଲା ।

ନ୍ୟାୟାଧୀଶ ସରକାରଙ୍କ ମତରେ - (i) ଧାରା 12 (7) ରେ ନିର୍ଦ୍ଧାରିତ 36 ମାସର ସମୟସୀମା କେବଳ କର ଫେରସ୍ତ ପାଇଁ ଉଦ୍ଦିଷ୍ଟ ଥିଲା ଏବଂ ବର୍ଜିଯାଇଥିବା କିମ୍ବା ସ୍ୱଳ୍ପ ଆକଳନ ହୋଇଥିବା କାରବାରର ପୁନଃ ଆକଳନ ଆଦେଶ ପାଇଁ ନଥିଲା ।

(ii) ଧାରା 23 (3) ଅନୁଯାୟୀ ପୁନରୀକ୍ଷଣରେ ଦିଆଯାଇଥିବା ଏକ ଆଦେଶ ଆକଳନ ପାଇଁ ଏକ ଆଦେଶ ନଥିଲା ଏବଂ ଧାରା 12 (6) ର ଦ୍ୱିତୀୟ ପ୍ରାବଧାନ ରେ ତମାଦିର ଅବଧି ଲାଗୁ ହେଲାନାହିଁ ।

ଦେୱାନୀ ଆବେଦନ ଅଧିକାରିତା : ଦେୱାନୀ ଆବେଦନ ସଂଖ୍ୟା 454 ରୁ 465 /1962

ସ୍ୱତନ୍ତ୍ର ଆବେଦନ ଦ୍ୱାରା 1956 ର O.J.S. ସଂଖ୍ୟା 289, 296 and 300 ରେ ଓଡ଼ିଶା ଉଚ୍ଚ ନ୍ୟାୟାଳୟଙ୍କ ଜୁଲାଇ 8,1958 ର ରାୟ ଏବଂ ଆଦେଶରୁ ।

ଆବେଦନକାରୀମାନଙ୍କ ପାଇଁ କେ. ଏନ୍. ରାଜଗୋପାଳ ଶାସ୍ତ୍ରୀ ଏବଂ ଆର୍. ଏନ୍. ସଚଥେ (ସମସ୍ତ ଆବେଦନରେ) ।

ଉତ୍ତରଦାତା ସଂଖ୍ୟା 2 *(C.A. ସଂଖ୍ୟା* 454 ରୁ 460/ 1962 ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ) ଏବଂ ଉତ୍ତରଦାତାମାନଙ୍କ ପାଇଁ (C.A. ସଂଖ୍ୟା 461 ରୁ 465/ 1962 ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ) ସନ୍ତୋଷ ଚାଟାର୍ଜୀ ଏବଂ ବି. କିଶୋର ।

ନ୍ୟାୟାଧୀଶ କେ . ସି ଦାସଗୁପ୍ତା ଏବଂ ଏନ . ରାଜଗୋପାଳ ଆୟାଙ୍ଗରଙ୍କର ରାୟକୁ ନ୍ୟାୟାଧୀଶ ଦାସଗୁପ୍ତାଙ୍କ ଦ୍ଵାରା ପ୍ରଦାନ କରାଗଲା I ନ୍ୟାୟାଧୀଶ ଏ. କେ. ସରକାର ଏକ ଭିନ୍ନ ମତ ପୋଷଣ କରିଥିଲେ I

ନ୍ୟାୟାଧୀଶ ସରକାର

ନ୍ୟାୟାଧୀଶ ସରକାର, ଏହି ଆବେଦନଗୁଡ଼ିକ ଏହି ପ୍ରଶ୍ନ ଉଠାଏ ଯେ ଓଡ଼ିଶା ବିକ୍ରୟ ଟିକସ ଅଧିନିୟମ, 1947 ର ଧାରା 23 (3) ଆକଳନ ଆଦେଶର ପୁନରୀକ୍ଷଣ ପାଇଁ ଏକ ଆଦେଶ ଦେବା ନିମିତ୍ତ ଏକ ସମୟସୀମା ନିର୍ଦ୍ଧାରଣ କରିଛି କି ନାହିଁ I ଏହି ପ୍ରଶ୍ନ ଅଧିନିୟମର କେତେକ ପ୍ରାବଧାନଗୁଡ଼ିକର ବ୍ୟାଖ୍ୟା ଉପରେ ନିର୍ଭର କରେ, ଯାହାର ସନ୍ଦର୍ଭ ଠିକ୍ ସମୟରେ ଦିଆଯିବ I

ତଥ୍ୟ ଗୁଡ଼ିକ ହେଉଛି ଏହିପରି I ଜଣେ ବିକ୍ରୟ ଟିକସ ଅଧିକାରୀଙ୍କ ଦ୍ଵାରା ବିଭିନ୍ନ ଆର୍ଥିକ ତ୍ରୈମାସିକ ଅବଧି ପାଇଁ ଏହି ଅଧିନିୟମ ଅନୁଯାୟୀ ଉତ୍ତରଦାତାମାନଙ୍କୁ ବିକ୍ରୟ ଟିକସ ନିମିତ୍ତ ଆକଳନ କରାଯାଇଥିଲା I ସେମାନେ ଏହି ଆକଳନ ବିରୁଦ୍ଧରେ ବିକ୍ରୟ ଟିକସ ସହକାରୀ ସଂଗ୍ରାହକ ଙ୍କ ନିକଟରେ ଆବେଦନ କଲେ ଯେ ବିକ୍ରୟ ଟିକସ ଅଧିକାରୀ ସେମାନଙ୍କ ଟିକସଯୋଗ୍ୟ କାରବାରରୁ କେତେକ ଛାଡ଼ ପାଇଁ ସେମାନଙ୍କ ଦାବିଗୁଡିକୁ ଭୁଲ ଭାବରେ ପ୍ରତ୍ୟାଖ୍ୟାନ କଲେ I ଆବେଦନଗୁଡ଼ିକୁ ଅନୁମତି ଦିଆଗଲା I ପରବର୍ତ୍ତୀ ସମୟରେ ଓଡ଼ିଶା ଉଚ୍ଚ ନ୍ୟାୟାଳୟ ଅନ୍ୟ ଏକ ମାମଲାରେ ଏକ ରାୟ ପ୍ରଦାନ କରିଥିଲେ ଯେଉଁଥିରୁ ଏହା ଜଣାପଡ଼ିଲା ଯେ ସହକାରୀ ସଂଗ୍ରାହକ ଟିକସ ଛାଡ଼ ଅନୁମତି ଦେବାରେ ଭୁଲ ଥିଲେ I ଏହା ପରେ କାର୍ଯ୍ୟ ନିର୍ବାହ କରୁଥିବା ବିକ୍ରୟ ଟିକସ ସଂଗ୍ରାହକ ଅଧିନିୟମର ଧାରା 23 (3) ଅନୁଯାୟୀ ଯେଉଁଥିରେ ପ୍ରାବଧାନ ରଖାଯାଇଥିଲା ଯେ "ସଂଗ୍ରାହକ , ଆବେଦନ କରିବା ପରେ କିମ୍ବା ତାଙ୍କ ନିଜ ପ୍ରସ୍ତାବରେ, ଏହି ଅଧିନିୟମର ଧାରା 3 ଅନୁଯାୟୀ ତାଙ୍କୁ ସହଯୋଗ କରିବା ପାଇଁ ନିୟୋଜିତ ଜଣେ ବ୍ୟକ୍ତିଙ୍କ ଦ୍ଵାରା ପାରିତ କୌଣସି ଆଦେଶକୁ ପୁନରୀକ୍ଷଣ କରିପାରିବେ " ତେଣୁ ସେ ସହକାରୀ ସଂଗ୍ରାହକ ଙ୍କ ଦ୍ଵାରା ଛାଡ଼ କରାଯିବାକୁ ଥିବା ଅନୁମତିପ୍ରାପ୍ତ ଟିକସଯୋଗ୍ୟ କାରବାରକୁ ବୃଦ୍ଧି କରି ତାଙ୍କ ଆଦେଶର ପୁନରୀକ୍ଷଣ ସଂଶୋଧନ କଲେ I

ଯେଉଁ ଆର୍ଥିକ ତ୍ରୈମାସିକ ଅବଧିଗୁଡିକ ପାଇଁ ଆକଳନ ମୂଳତଃ କରାଯାଇଥିଲା, ସେଗୁଡ଼ିକର ସମୟସୀମା ଶେଷ ହେବାର 36 ମାସରୁ ଅଧିକ ସମୟ ପରେ ଆକଳନ କରାଯାଇଥିବା କାରଣରୁ ଏହି ଅଧିନିୟମ ଅନୁଯାୟୀ ସେଗୁଡ଼ିକ ବେଆଇନ ବୋଲି ପୁନରୀକ୍ଷଣ କରି ସଂଗ୍ରାହକ ଦେଇଥିବା ଆଦେଶକୁ ରଦ୍ଦ କରିବା ପାଇଁ ଉତ୍ତରଦାତାମାନେ ସମ୍ବିଧାନର ଅନୁଚ୍ଛେଦ

1963

ଓଡ଼ିଶା ରାଜ୍ୟ

ବନାମ

ଦାବାକୀ ଦେବୀ

ନ୍ୟାୟାଧୀଶ ସରକାର

226 ଅନୁଯାୟୀ ଓଡ଼ିଶା ଉଚ୍ଚ ନ୍ୟାୟାଳୟଙ୍କ ଦ୍ୱାରସ୍ଥ ହେଲେ । ଏହି ଯୁକ୍ତିକୁ ଉଚ୍ଚ ନ୍ୟାୟାଳୟ ଗ୍ରହଣ କଲେ। ତେଣୁ ଏହି ଆବେଦନଗୁଡ଼ିକ ।

ଉଚ୍ଚ ନ୍ୟାୟାଳୟ ନିର୍ଣ୍ଣୟ ନେଲେ ଯେ ପୁନରୀକ୍ଷଣ ଆଦେଶଗୁଡିକ ବେଆଇନ ଥିଲା କାରଣ ସେଗୁଡ଼ିକ ପ୍ରକୃତରେ କାରବାରର ପୁନଃଆକଳନ ଥିଲା ଯାହା ଆକଳନରୁ ବର୍ତ୍ତୀ ଯାଇଥିଲା କିମ୍ବା ସେଗୁଡିକର ସ୍ୱଳ୍ପ ଆକଳନ ହୋଇଥିଲା ଏବଂ ଅଧିନିୟମର ଧାରା 12 ର ଉପଧାରା (7) ଅନୁଯାୟୀ ଏହି ପୁନଃଆକଳନ କୌଣସି ଆର୍ଥିକ ତ୍ରୈମାସିକ ଅବଧି ନିମିତ୍ତ ତାହା ସମାପ୍ତ ହେବାର 36 ମାସ ପରେ କରାଯାଇ ପାରିଲା ନାହିଁ । ଏହା ବିବାଦରେ ନାହିଁ ଯେ ପୁନରୀକ୍ଷଣରେ ଥିବା ଅନେକ ଆଦେଶ ଉକ୍ତ 36 ମାସର ଅବଧି ଶେଷ ହେବା ପରେ ଦିଆଯାଇଥିଲା । ମୋତେ ଲାଗୁଛି ଯେ ଉଚ୍ଚ ନ୍ୟାୟାଳୟ ଧାରା 12 ର ଉପଧାରା (7) ଉପରେ ନିଜକୁ ଆଧାର କରିବାରେ ସ୍ପଷ୍ଟ ଭାବରେ ଭୁଲ କରିଥିଲେ । ଉପଧାରାର ତଥ୍ୟଗତ ଅଂଶଟି ଏହି ସର୍ତ୍ତାବଳୀରେ ଅଛି : "ଯଦି......... କୌଣସି ଅବଧି ପାଇଁ......... ଜଣେ ବ୍ୟବସାୟୀଙ୍କ କାରବାର ଆକକଳନରୁ ବର୍ତ୍ତି ଯାଇଛି କିମ୍ବା ତାହାର ସ୍ୱଳ୍ପଆକଳନ କରାଯାଇଛି, ସଂଗ୍ରାହକ ସେହି ଅବଧି ଶେଷ ହେବାର 36 ମାସ ମଧ୍ୟରେ ଯେକୌଣସି ସମୟରେ ଟିକସ ଫେରସ୍ତ ନିମିତ୍ତ ଆଦେଶ କରିପାରିବେ ଏବଂ ଆକଳନ ପାଇଁ ଆଗକୁ ବଢ଼ିପାରିବେ । "ଏଠାରେ ନିର୍ଦ୍ଧାରିତ 36 ମାସର ସମୟସୀମା କେବଳ ଟିକସ ଫେରସ୍ତ ଆଦେଶ ପାଇଁ ଉଦ୍ଦିଷ୍ଟ । ଏହି ଉପଧାରା ଆକଳନରୁ ବର୍ତ୍ତି ଯାଇଥିବା କିମ୍ବା ସ୍ୱଳ୍ପଆକଳନ ହୋଇଥିବା କାରବାରଗୁଡିକ ପାଇଁ ପୁନଃଆକଳନର ଆଦେଶ ଦେବା ପାଇଁ କୌଣସି ସମୟ ସୀମା ନିର୍ଦ୍ଧାରଣ କରେନାହିଁ । ଫଳସ୍ୱରୂପ ଯେଉଁ ଆଦେଶଗୁଡ଼ିକ ସହିତ ଏହି ଆବେଦନଗୁଡ଼ିକ ଜଡ଼ିତ, ଏହି ବ୍ୟବସ୍ଥା କୌଣସି ପ୍ରକାରେ ବେଆଇନ ନୁହେଁ।

ତା 'ପରେ ଆମର ଦୃଷ୍ଟିକୁ ଅଧିନିୟମର ଧାରା 12 ର ଉପଧାରା (6) ରେ ଥିବା ଦ୍ୱିତୀୟ ପ୍ରାବଧାନକୁ ନିଆଗଲା ଯେଉଁଥିରେ ଏହି ଆଦେଶଗୁଡ଼ିକ ପାଇଁ 36 ମାସର ସମୟସୀମା ନିର୍ଦ୍ଧାରଣ କରାଯାଇଛି । ଏହି ଉପଧାରାଟି ଏହି ସର୍ତ୍ତାବଳୀ ଅନୁଯାୟୀ ରହିଛି :

> " ଏହି ଧାରା ଅନୁଯାୟୀ କରାଯାଇଥିବା କୌଣସି ଆକଳନ ଏହି ଅଧିନିୟମ ଅନୁଯାୟୀ ଏକ ଅପରାଧ ପାଇଁ ଆରମ୍ଭ ହୋଇଥିବା କୌଣସି ଅଭିଯୋଜନ ଉପରେ ପ୍ରତିକୂଳ ପ୍ରଭାବ ବିନା ହେବ :

1963

ଓଡ଼ିଶା ରାଜ୍ୟ

ବନାମ

ଦାବାକୀ ଦେବୀ

ନ୍ୟାୟାଧୀଶ ସରକାର

ଯଦି, ଯେତେବେଳେ ସଂଗ୍ରାହକ ଏହି ଧାରା ଅନୁଯାୟୀ ନିର୍ଦ୍ଧାରିତ ଅର୍ଥରାଶି ବ୍ୟତୀତ କୌଣସି ଜୋରିମାନା ଲାଗୁ କରିଛନ୍ତି, ସେତେବେଳେ ବ୍ୟବସାୟୀଙ୍କ ବିରୋଧରେ ଆଉ କୌଣସି ରାଜସ୍ୱ କିମ୍ବା ଅପରାଧିକ କାର୍ଯ୍ୟାନୁଷ୍ଠାନ ଗ୍ରହଣ କରାଯିବ ନାହିଁ ।

ଆହୁରି ମଧ୍ୟ ଉଲ୍ଲେଖ ରହିଛି ଯେ କୌଣସି ଅବଧି ସମ୍ବନ୍ଧରେ କୌଣସି ବ୍ୟବସାୟୀଙ୍କ ଠାରୁ ବକେୟା ଟିକସ ପରିମାଣ ଆକଳନ କରିବା ଲାଗି କୌଣସି ଆଦେଶ ସେହି ଅବଧି ଶେଷ ହେବାର 36 ମାସ ପରେ ପାରିତ କରାଯିବ ନାହିଁ ।

ଏହି ଉପଧାରାଟି ନିଃସନ୍ଦେହରେ ଲାଗୁ ହେବ ଯଦି ଏହି ମାମଲାରେ ଦିଆଯାଇଥିବା ଆଦେଶଗୁଡ଼ିକ ଏହା ଦ୍ୱାରା ବିଚାର କରାଯାଇଥିବା "ବକେୟା ଟିକସ ପରିମାଣ ଆକଳନ" ର ଆଦେଶ ସମ୍ବନ୍ଧୀୟ ଥିଲା । ତେଣୁ ପ୍ରଶ୍ନ ହେଉଛି ଯେ ଏହି ପ୍ରାବଧାନରେ "ବକେୟା ଟିକସ ପରିମାଣ ଆକଳନ କରିବା ଆଦେଶ" ଶବ୍ଦଗୁଡ଼ିକର ଅର୍ଥ କଣ । ଅବଶ୍ୟ, ଏହି ଶବ୍ଦଗୁଡ଼ିକର ଅର୍ଥ ନିର୍ଦ୍ଧାରଣ କରିବା ପାଇଁ ସମଗ୍ର ଧାରା 12କୁ ବିଚାରକୁ ନେବାକୁ ପଡ଼ିବ ଏବଂ ମୁଁ ବର୍ତ୍ତମାନ ତାହା କରିବି । ଇତି ମଧ୍ୟରେ ମୁଁ ଲକ୍ଷ୍ୟ କରିପାରୁଛି ଯେ ଧାରା 12 ରେ ଜଣେ ସଂଗ୍ରାହକ ଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ଆକଳନ ବିଷୟରେ ଆଲୋଚନା କରାଯାଇଥିଲେ ମଧ୍ୟ ଏଥିରେ ଏହି ଅଧିନିୟମ ଅନୁଯାୟୀ ନିଯୁକ୍ତ ଅନ୍ୟ ଅଧିକାରୀଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ସଂଗ୍ରାହକ ଙ୍କୁ ଆକଳନରେ ସହଯୋଗ କରିବା ଅନ୍ତର୍ଭୁକ୍ତ ରହିଛି ଯେଉଁଥିପାଇଁ ଧାରା 17 ଅନୁଯାୟୀ ସଂଗ୍ରାହକ ନିଜର କ୍ଷମତା ଏପରି ଅଧିକାରୀମାନଙ୍କୁ ପ୍ରଦାନ କରିପାରିବେ, ଯେଉଁମାନେ ତାଙ୍କ ଅଧୀନସ୍ଥ ଥିବେ ।

ମୁଁ ଏବେ ଧାରା 12 ଉପରେ ଦୃଷ୍ଟି ଗୋଚର କରୁଛି । ଏହାର ସାତଟି ଉପଧାରା ଅଛି ଯାହା ମଧ୍ୟରୁ ପ୍ରତ୍ୟେକଟି ଉପଧାରା (6) ବ୍ୟତୀତ ଏକ ନିର୍ଦ୍ଦିଷ୍ଟ କ୍ଷେତ୍ରରେ ଆକଳନ ସହିତ ଜଡିତ । ସେମାନଙ୍କ ମଧ୍ୟରୁ ପ୍ରତ୍ୟେକଟି ସ୍ପଷ୍ଟ ଭାବରେ ଆକଳନ ପାଇଁ ଏକ ଆଦେଶ ଦେବାର ପ୍ରାବଧାନ ରଖନ୍ତି । ପ୍ରଥମ ଉପଧାରାଟି ଏପରି ଏକ କ୍ଷେତ୍ର ସହିତ ଜଡିତ ଯେଉଁଠାରେ ବ୍ୟବସାୟୀଙ୍କ କଥା ନ ଶୁଣି କିମ୍ବା କର ଫେରସ୍ତ ସଠିକ୍ ବୋଲି ପ୍ରମାଣକୁ ନନେଇ ଆକଳନ ଅଧିକାରୀ ସନ୍ତୁଷ୍ଟ ହୁଅନ୍ତି । ଦ୍ୱିତୀୟ ଉପଧାରାଟି ଏପରି ଏକ କ୍ଷେତ୍ରକୁ ଅନ୍ତର୍ଭୁକ୍ତ କରେ ଯେଉଁଠାରେ ସେ ଏତେ ସନ୍ତୁଷ୍ଟ ନୁହଁନ୍ତି ଏବଂ ପ୍ରମାଣ ଶୁଣିବା ପରେ ଆକଳନ ପାଇଁ ପ୍ରାବଧାନ ରଖନ୍ତି । ତୃତୀୟ ଉପଧାରାଟି ଏପରି ଏକ କ୍ଷେତ୍ର ସହ ଜଡ଼ିତ, ଯେଉଁଥିରେ ବ୍ୟବସାୟୀ ପୂର୍ବ ଉପଧାରା ଅନୁଯାୟୀ ଉପସ୍ଥିତ ରହିବା କିମ୍ବା ପ୍ରମାଣ ଉପସ୍ଥାପନ କରିବାରେ ବିଫଳ ହୁଅନ୍ତି । ଉପଧାରା (4) ଏକ କ୍ଷେତ୍ରପାଇଁ ପ୍ରାବଧାନ ରଖେ ଯେଉଁଠାରେ ଅଧିନିୟମ ଦ୍ୱାରା ଆବଶ୍ୟକୀୟ କର ବିବରଣୀକୁ ଜଣେ ବ୍ୟବସାୟୀ ଦାଖଲ କରନ୍ତି

ନାହିଁ । ପଞ୍ଚମ ଉପଧାରାଟି ଏପରି ଏକ କ୍ଷେତ୍ର ସହ ଜଡ଼ିତ, ଯେଉଁଥିରେ ଜଣେ ବ୍ୟବସାୟୀ ଭୁଲ ଭାବେ ପଞ୍ଜୀକରଣ ପାଇଁ ଦରଖାସ୍ତ କରିବାରେ ବିଫଳ ହୋଇଥାନ୍ତି । ଷଷ୍ଠ ଉପଧାରାଟି ପୂର୍ବରୁ ନିର୍ଦ୍ଧାରିତ କରାଯାଇଛି । ପୂର୍ବରୁ ଦେଖାଯାଇଥିବା ପରି ଶେଷ ଏବଂ ସପ୍ତମ ଉପଧାରାଟି , ଯେଉଁ କାରବାର ଆକଳନରୁ ବର୍ତ୍ତି ଯାଇଛି କିମ୍ବା ତାହାର ସ୍ୱଳ୍ପ ଆକଳନ ହୋଇଛି ତାହା ସହିତ ଜଡ଼ିତ ।

ଏବେ ମୋତେ ଲାଗୁନାହିଁ ଯେ " ବକେୟା ଟିକସ ପରିମାଣର ଆକଳନ " ର ଆଦେଶକୁ ଧାରା 23 (3) ଅନୁଯାୟୀ ସେହି ଅଧିନିୟମ ଦ୍ୱାରା ବିବେଚନା କରାଯାଇ ସଠିକ ରୂପେ ଆଦୌ ଏକ ଆଦେଶ ବୋଲି କୁହାଯାଇପାରିବ ନାହିଁ । ମୁଁ ପ୍ରଥମେ ଅନୁଧ୍ୟାନ କରେ ଯେ ଏକମାତ୍ର ଧାରା ଯାହା ଟିକସ ଆକଳନ ପାଇଁ ସ୍ୱଷ୍ଟ ଭାବରେ ପ୍ରାବଧାନ ରଖେ ତାହା ହେଉଛି ଧାରା 12 । ଅନ୍ୟ କୌଣସି ଧାରା ଆକଳନର ଆଦେଶକୁ ସୂଚାଏ ନାହିଁ । ଏହା ଅନୁସରଣ କରିବ ଯେ ଏକ ଆଦେଶ ବକେୟା ଟିକସ ଆକଳନର ଆଦେଶ ନୁହେଁ ଯେ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ତାହା ଏହି ଧାରା ଅନୁଯାୟୀ କରାଯାଇ ନାହିଁ ।ତା 'ପରେ ମୁଁ ଲକ୍ଷ କରେ ଯେ ଧାରା 23 (3) ଅନୁଯାୟୀ ଦିଆଯାଇଥିବା ଏକ ଆଦେଶକୁ ଆକଳନ ଆଦେଶ ଭାବରେ ବର୍ଣ୍ଣନା କରାଯାଇ ନାହିଁ । ପ୍ରକୃତରେ ସେହି ଉପଧାରାରେ ଅଧିନିୟମ ଅନୁଯାୟୀ ପାରିତ ଆଦେଶ ପୁନରୀକ୍ଷଣ କରୁଥିବା ଏକ ଆଦେଶ ସହିତ ଜଡିତ ଏବଂ ତେଣୁ, ଧାରା 12 ଅନୁଯାୟୀ ତାହା ଆକଳନ ଆଦେଶର ଏକ ପୁନରୀକ୍ଷଣକୁ ସୂଚାଏ । ଏହା ମଧ୍ୟ ଏହି ମତକୁ ସମର୍ଥନ କରେ ଯେ ଏହି ଅଧିନିୟମ ଏପରି ଏକ ଆଦେଶକୁ ଆକଳନ ଆଦେଶ ଭାବରେ ବିବେଚନା କରେ ନାହିଁ । ପୁଣି ସେହି ସମାନ ସିଦ୍ଧାନ୍ତକୁ ମଧ୍ୟ ଧାରା 23 ର ଉପଧାରା (2) ଦ୍ୱାରା ସୂଚିତ କରାଯାଏ ଯାହା କୁହେ ଯେ, "କୌଣସି ଆବେଦନକୁ ସମାଧାନ କରିବାରେ ଆବେଦନ ପ୍ରାଧିକାରୀ... (କ) ଆକଳନକୁ ହ୍ରାସ, ବୃଦ୍ଧି କିମ୍ବା ରଦ୍ଦ କରିପାରିବେ । 'ସ୍ୱଷ୍ଟତଃ ଏହା ବିବେଚନା କରାଯାଏ ନାହିଁ ଯେ ଯେତେବେଳେ ଏକ ଆବେଦନ ପ୍ରାଧିକାରୀ ଏକ ଆକଳନ କରନ୍ତି , ସେତେବେଳେ ସେ ସେହି ଆକଳନକୁ ନିଶ୍ଚିତ କରନ୍ତି , ବୃଦ୍ଧି କରନ୍ତି କିମ୍ବା ହ୍ରାସ କରନ୍ତି । ଯଦି ଆକଳନକୁ ବୃଦ୍ଧି କରୁଥିବା ଏକ ଆବେଦନ ଆଦେଶକୁ ଆକଳନ ଆଦେଶ ଭାବରେ ବିବେଚନା କରାଯାଏ ନାହିଁ, ତେବେ ପୁନରୀକ୍ଷଣରେ ପାରିତ ହୋଇଥିବା ସେହିପରି ସମାନ ଆଦେଶକୁ ମଧ୍ୟ ବିଚାର କରାଯାଇପାରିବ ନାହିଁ ।ମୋ ମତରେ, ଏହି ଅଧିନିୟମ ଏପରି କୌଣସି ଆଦେଶକୁ ବିଚାରକୁ ନେଉନାହିଁ ଯାହା ଧାରା 12 ଅନୁଯାୟୀ ବକେୟା ଟିକସ ପରିମାଣ ଆକଳନର ଏକ ଆଦେଶ ଭଳି କରାଯାଇନାହିଁ ।

1963

ଓଡ଼ିଶା ରାଜ୍ୟ

ବନାମ

ଦାବାକୀ ଦେବୀ

ନ୍ୟାୟାଧୀଶ ସରକାର

ତା 'ପରେ ମୁଁ ପୁଣି ଭାବୁଛି ଯେ ଉପରେ ମୁଁ ଯାହା ସ୍ଥିର କରିଛି ସେଥିରୁ ଏହା ସ୍ପଷ୍ଟ ଯେ ଧାରା 12 ର ଉପଧାରା (1) ରୁ (5) ଏବଂ (7) ଆକଳନ ସମ୍ବନ୍ଧୀୟ ମୂଳ ଆଦେଶଗୁଡ଼ିକ ସହିତ ଜଡ଼ିତ, ଯେଉଁଗୁଡ଼ିକ ଆବେଦନରେ ଥିବା ଆଦେଶଗୁଡ଼ିକ ଠାରୁ କିମ୍ବା ଏହିପରି ମୂଳ ଆଦେଶଗୁଡ଼ିକର ପୁନରୀକ୍ଷଣ ମାଧ୍ୟମରେ କିମ୍ବା ସେଗୁଡ଼ିକର ସମୀକ୍ଷା ମାଧ୍ୟମରେ ସେହି ଆଦେଶଗୁଡ଼ିକଠାରୁ ଭିନ୍ନ । ବର୍ତ୍ତମାନ ଉପଧାରା (6) ର ପ୍ରଥମ ଭାଗ ଏବଂ ଏହାର ପ୍ରଥମ ପ୍ରାବଧାନ ଧାରା ଅନୁଯାୟୀ ଦିଆଯାଇଥିବା ଆଦେଶଗୁଡିକ ସହିତ ସ୍ପଷ୍ଟ ଭାବରେ ଜଡ଼ିତ । ତେଣୁ ସେଗୁଡ଼ିକ ଆବେଦନ କିମ୍ବା ପୁନରୀକ୍ଷଣ ଆଦେଶ ପାଇଁ ଲାଗୁ ହେବ ନାହିଁ । ଦ୍ୱିତୀୟ ପ୍ରାବଧାନ ଯାହା ସହିତ ଏହି ମାମଲା ଜଡିତ, ଏଥିରେ କୌଣସି ସନ୍ଦେହ ନାହିଁ ଯେ ଏହି ଧାରା ଅନୁଯାୟୀ ଆକଳନ ବିଷୟରେ କୌଣସି ସ୍ପଷ୍ଟ ସୂଚନା ନାହିଁ, କିନ୍ତୁ ଏହା ଆଶ୍ଚର୍ଯ୍ୟଜନକ ହେବ ଯଦି ସେହି ପ୍ରାବଧାନ ଆବେଦନରେ କରାଯାଇଥିବା ଆକଳନ ଆଦେଶ କିମ୍ବା ପୁନରୀକ୍ଷଣ ମାଧ୍ୟମରେ ପ୍ରୟୋଗ କରିବାକୁ ଉଦ୍ଦିଷ୍ଟ ଥିଲା, ଯଦି ଏପରି ଅନୁମାନ କରାଯାଏ ଏହିପରି ଆଦେଶକୁ ସଠିକ୍ ଭାବରେ ଆକଳନ ଆଦେଶ କୁହାଯାଇପାରେ । ଯଦି ଏହା ଆବେଦନରେ କିମ୍ବା ପୁନରୀକ୍ଷଣ ମାଧ୍ୟମରେ କୌଣସି ଆଦେଶ ପାଇଁ ଏକ ସୀମା ଅବଧି ଆଦେଶ କରିବାକୁ ଉଦ୍ଦିଷ୍ଟ ହୋଇଥାଆନ୍ତା, ତେବେ ଏହାକୁ ଅନ୍ତର୍ଭୁକ୍ତ କରିଥିବା ପ୍ରାବଧାନ ଧାରା 12 ରେ ରଖାଯାଇ ନଥାନ୍ତା କିମ୍ବା ସେହି ଆଦେଶକୁ "ବକେୟା ଟିକସ ପରିମାଣର ଆକଳନ କରୁଥିବା ଆଦେଶ" ଭାବରେ ବର୍ଣ୍ଣନା କରାଯାଇ ନଥାନ୍ତା । ଏହା ଏପରି ହୋଇପାରେ ଯେ ଦ୍ୱିତୀୟ ପ୍ରାବଧାନରେ ନିର୍ଦ୍ଦିଷ୍ଟ ସମୟସୀମା ଉପଧାରା (7) ଅନୁଯାୟୀ ଆକଳନ ଆଦେଶ ପାଇଁ ପ୍ରଯୁଜ୍ୟ ନୁହେଁ । ତେବେ ଏହା ପ୍ରଶ୍ନକୁ ପ୍ରଭାବିତ କରିବ ନାହିଁ । ନିକଟ ଅତୀତରେ ଧାରା 12 ରେ କରାଯାଇଥିବା ଏକ ସଂଶୋଧନରେ ସ୍ପଷ୍ଟ ଭାବରେ ବ୍ୟବସ୍ଥା ରହିଛି ଯେ ଯେ ଦ୍ୱିତୀୟ ପ୍ରାବଧାନରେ ଥିବା ସମୟସୀମା ଉପଧାରା (7) ଅନୁଯାୟୀ ଏକ ଆଦେଶ ପାଇଁ ପ୍ରଯୁଜ୍ୟ ନୁହେଁ ।

ଶେଷରେ, ମୋତେ ଲାଗୁଛି ଯେ ଯଦି ଧାରା 12 (6) ର ଦ୍ୱିତୀୟ ପ୍ରାବଧାନ ସେହି ଅବଧି ଶେଷ ହେବା ପରଠାରୁ 36 ମାସର ଅବଧି ସ୍ଥିର କରେ ଯାହା ମଧ୍ୟରେ ଧାରା 23 (3) ଅନୁଯାୟୀ ସେହି ଅବଧି ସମ୍ବନ୍ଧରେ ଆକଳନ ଆଦେଶର ପୁନରୀକ୍ଷଣ କରି ଏକ ଆଦେଶ ଦିଆଯାଇପାରିବ, ତେବେ ଏହାର ପରିଣାମ ଟିକସଦାତାଙ୍କ ପାଇଁ ଏତେ ବିପର୍ଯ୍ୟୟପୂର୍ଣ୍ଣ ହେବ ଯେ ଏହାର କଳ୍ପନା କରାଯାଇ ପାରି ନଥାନ୍ତା । ତା 'ପରେ ସଂଗ୍ରାହକ ଙ୍କ ପାଇଁ ଦ୍ୱାର ଖୋଲା ରହିବ ଯେ ସେ ଜଣେ ବ୍ୟବସାୟୀଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ତାଙ୍କ ଉପରେ କରାଯାଇଥିବା ଆକଳନ ଆଦେଶ ବିରୁଦ୍ଧରେ କିମ୍ବା ଏକ ଆବେଦନ ଆଦେଶ ବିରୁଦ୍ଧରେ ପୁନରୀକ୍ଷଣ ପାଇଁ ଆବେଦନ କରିବେ, ଯାହା 36 ମାସର ସମୟ

ବିତାଇବାକୁ ଅନୁମତି ଦେବା ଦ୍ୱାରା ଏକ ସରଳ ଉପାୟରେ ନିଷ୍ଫଳ ହୋଇପାରିବ । ଏହା ଧ୍ୟାନ ଦେବା ଗୁରୁତ୍ୱପୂର୍ଣ୍ଣ ଯେ ଏହି ଅଧିନିୟମରେ କୌଣସି ପ୍ରାବଧାନ ନାହିଁ ଯାହା ପୁନରୀକ୍ଷଣ କର୍ତ୍ତୃପକ୍ଷଙ୍କୁ କୌଣସି ନିର୍ଦ୍ଦିଷ୍ଟ ସମୟ ମଧ୍ୟରେ ତାଙ୍କ ସମ୍ମୁଖରେ ଦାଖଲ ହୋଇଥିବା ପୁନରୀକ୍ଷଣ ଆବେଦନକୁ ସମାଧାନ କରିବାକୁ ଆବଶ୍ୟକ କରେ ଏବଂ ଆକଳନର ମୂଳ ଆଦେଶ 36 ମାସର ଅବଧି ମଧ୍ୟରେ ଯେକୌଣସି ସମୟରେ କରାଯାଇପାରିବ । ଯଦି 36 ମାସର ଅବଧି ମଧ୍ୟରେ ଆକଳନ କରାଯାଏ, ତାହା କରିବାରେ କୌଣସି ବିଳମ୍ବ ବିରୁଦ୍ଧରେ ଜଣେ ବ୍ୟବସାୟୀଙ୍କ ପାଖରେ କୌଣସି ପ୍ରତିକାର ନାହିଁ । ତେଣୁ ଏହା ଅସମ୍ଭବ ନୁହେଁ ଯେ ଅନେକ କ୍ଷେତ୍ରରେ ଜଣେ ବ୍ୟବସାୟୀଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ପୁନରୀକ୍ଷଣରେ ଏକ ଆବେଦନ ଦାଖଲ କରିବା ଏବଂ 36 ମାସର ଅବଧି ସମାପ୍ତ ହେବା ମଧ୍ୟରେ ଅଧିକ ସମୟ ନଥାଇପାରେ । ଯଦି ଦ୍ୱିତୀୟ ପ୍ରାବଧାନରେ ନିର୍ଦ୍ଧାରିତ ସମୟସୀମା ଧାରା 23 (3) ଅନୁଯାୟୀ କୌଣସି ଆଦେଶ ଉପରେ ଲାଗୁ ହୋଇଥାଏ, ତେବେ କୌଣସି ଟିକସଦାତାଙ୍କୁ ଧାରା 23 (3) ଅନୁଯାୟୀ ଆବେଦନ କରିବାର ଅଧିକାରରୁ ବଞ୍ଚିତ କରିବା ପାଇଁ କର୍ତ୍ତୃପକ୍ଷଙ୍କ ପାଇଁ ଉନ୍ମୁକ୍ତ ରହିବ । ଏପରି ଏକ ଫଳାଫଳକୁ ବାଟ କଢାଇ ନେଉଥିବା ବ୍ୟାଖ୍ୟାକୁ ଗ୍ରହଣ କରାଯାଇପାରିବ ନାହିଁ ।

ମାମଲାର ଏହି ଦିଗକୁ ଧାରା 23 (1) ଦ୍ୱାରା ସ୍ପଷ୍ଟ କରାଯାଇଛି ଯାହା ଜଣେ ବ୍ୟବସାୟୀଙ୍କୁ ଆକଳନ ଆଦେଶ ପ୍ରାପ୍ତିର ତିରିଶ ଦିନ ମଧ୍ୟରେ ଆବେଦନ ଦାଖଲ କରିବାର ଅଧିକାର ଦେଇଥାଏ । ସ୍ପଷ୍ଟତଃ, ଯଦି ପୁନରୀକ୍ଷଣ ଆଦେଶ ଏକ ଆକଳନ ଆଦେଶ ହୋଇପାରେ, ତେବେ ଏକ ଆବେଦନ ଆଦେଶ ମଧ୍ୟ ହୋଇପାରେ। ଏହାପରେ 36 ମାସ ମଧ୍ୟରେ ଆବେଦନ ଆଦେଶ ଦେବାକୁ ପଡ଼ିବ । ବର୍ତ୍ତମାନ ମନେ କରନ୍ତୁ 36 ମାସ ର ଅବଧି ଧାରା 23 (1) ଅନୁଯାୟୀ 30 ଦିନ ମଧ୍ୟରେ ସମାପ୍ତ ହୋଇଯାଏ , ଯେପରି ଆକଳନ ଆଦେଶ 36 ମାସର ସମୟସୀମା ମଧ୍ୟରେ ଯେ କୌଣସି ସମୟରେ ହୋଇପାରେ । ଏପରି ଏକ କ୍ଷେତ୍ରରେ ଯେଉଁ ବ୍ୟାଖ୍ୟା ପାଇଁ ଉତ୍ତରଦାତା ବ୍ୟବସାୟୀମାନେ ଯୁକ୍ତି କରନ୍ତି, ଧାରା 23 (1) ରେ ଉଲ୍ଲିଖିତ ଭଳି ତିରିଶ ଦିନ ମଧ୍ୟରେ ଆବେଦନ ଦାଖଲ କରିବାର ଅଧିକାର ଆଉ ରହିବ ନାହିଁ ; ସେଠାରେ ଧାରା 23 (1) ଏବଂ ଧାରା 12 (6) ର ଦ୍ୱିତୀୟ ପ୍ରବଧାନ ମଧ୍ୟରେ ଦ୍ୱନ୍ଦ୍ୱ ରହିବ । ଏପରି ଫଳାଫଳକୁ ବାଟ କଢାଇନେଉଥିବା ବ୍ୟାଖ୍ୟା ସଠିକ୍ ହୋଇପାରିବ ନାହିଁ । ଏହି ଅଧିନିୟମ ପାଇଁ ପୁନରୀକ୍ଷଣ ନିମିତ୍ତ ଏକ ଆବେଦନ କ୍ଷେତ୍ରରେ ସ୍ଥିତି ସମାନ ହେବ, ଯାହା ଏପରି ଏକ ଆବେଦନ କରିବା ପାଇଁ କୌଣସି ସମୟସୀମା ପ୍ରଦାନ କରେ ନାହିଁ ଏବଂ ତେଣୁ ଯେକୌଣସି ସମୟରେ ତାହା ଏପରି କରିବାକୁ ବିଚାରକୁ ନିଏ । ଏହି ଅଧିନିୟମରେ ଥିବା କୌଣସି ପ୍ରାବଧାନର ବ୍ୟାଖ୍ୟା, ଯାହା ସ୍ପଷ୍ଟ

1963

ଓଡ଼ିଶା ରାଜ୍ୟ

ବନାମ

ଦାବାକୀ ଦେବୀ

ନ୍ୟାୟାଧୀଶ ସରକାର

ଭାବରେ ନୁହେଁ, ବରଂ ବ୍ୟବହାରିକ ଭାବରେ, ଅନ୍ୟ ପ୍ରାବଧାନ ଦ୍ୱାରା ଦିଆଯାଇଥିବା ପୁନରୀକ୍ଷଣରେ ଆବେଦନ କରିବାର ଅଧିକାର ଉପରେ ଏକ ସମୟସୀମା ଲାଗୁ କରିଥାଏ, ତାହାର ବୈଧତା ସନ୍ଦେହଜନକ ହେବା ଆବଶ୍ୟକ । ମୁଁ ସେହି ବ୍ୟାଖ୍ୟାକୁ ଗ୍ରହଣ କରିବାକୁ ପ୍ରସ୍ତୁତ ନୁହେଁ କାରଣ ଏହା ଏକମାତ୍ର ବ୍ୟାଖ୍ୟା କିମ୍ବା ବ୍ୟାଖ୍ୟା ନୁହେଁ ଯାହା ବ୍ୟବହୃତ ଭାଷା ଦ୍ୱାରା ସ୍ପଷ୍ଟ ଭାବରେ ସମର୍ଥିତ ।

ଏହା ସତ୍ୟ ଯେ ଯଦି ଯେକୌଣସି ସମୟରେ ଆବେଦନ କିମ୍ବା ପୁନରୀକ୍ଷଣ ଆଦେଶ ଦିଆଯାଇପାରିବ, ତେବେ ସମ୍ପୃକ୍ତ କର୍ତ୍ତୃପକ୍ଷଙ୍କ ବିକଳ୍ପରେ ମାମଲାଟି ବ୍ୟବସାୟୀଙ୍କ ଉପରେ ଦୀର୍ଘ ସମୟ ଧରି ଝୁଲାଇ ରଖାଯାଇପାରିବ । ତେବେ ଏହି ବିଚାର ମୋତେ ଉତ୍ତରଦାତାମାନଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ଉପସ୍ଥାପିତ ମତକୁ ଗ୍ରହଣ କରିବାକୁ ପ୍ରେରିତ କରେ ନାହିଁ । ଏହାର ପରିଣାମ ସ୍ୱରୂପ ଯେଉଁ ବିପର୍ଯ୍ୟୟ ଏବଂ ଅସଙ୍ଗତି ବିଷୟରେ ମୁଁ ପୂର୍ବରୁ ଉଲ୍ଲେଖ କରିଛି, ତାହା ଏଡ଼ାଇ ଦିଆଯାଉଥିବା ଅସୁବିଧା ଅପେକ୍ଷା ଅଧିକ ଗମ୍ଭୀର ବୋଲି ମୋତେ ଲାଗୁଛି । ଆହୁରି ମଧ୍ୟ କଳନା କରାଯାଇଥିବା ଅସୁବିଧା ମୋ ପାଇଁ ବାସ୍ତବ ଅପେକ୍ଷା ଅଧିକ କାଳ୍ପନିକ ବୋଲି ମନେ ହୁଏ । ଏହା ସମ୍ଭବ ନୁହେଁ ଯେ କର୍ତ୍ତୃପକ୍ଷ ବିନା କୌଣସି କାରଣରେ ଜାଣିଶୁଣି ଏକ ଆବେଦନ କିମ୍ବା ଏକ ପୁନରୀକ୍ଷଣ ଆବେଦନକୁ ବିଚାରାଧୀନ ରଖିବେ କାରଣ ଏହା ସେମାନଙ୍କୁ କୌଣସି ଲାଭ ଦେବ ନାହିଁ ।

ଏହି କାରଣଗୁଡ଼ିକ ପାଇଁ ମୁଁ ଆବେଦନଗୁଡ଼ିକୁ ଅନୁମତି ଦେବି ।

ନ୍ୟାୟାଧୀଶ ଦାସଗୁପ୍ତା

ନ୍ୟାୟାଧୀଶ ଦାସଗୁପ୍ତା - ଓଡ଼ିଶା ରାଜ୍ୟ ଦ୍ୱାରା ଏହି ବାରଟି ଆବେଦନ ବିକ୍ରୟ ଟିକସ ଆକଳନ ସମ୍ବନ୍ଧୀୟ ବାରଟି ପୃଥକ ଆଦେଶ ସମ୍ବନ୍ଧରେ ରହିଛି ଯାହା ଓଡ଼ିଶାର ବିକ୍ରୟ ଟିକସ ଅଧିନିୟମ ଧାରା 23 ଅନୁଯାୟୀ ସଂଗ୍ରାହକ ଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ପୁନରୀକ୍ଷଣ କରିବାର କ୍ଷମତା ପ୍ରୟୋଗ କରି କରାଯାଇଥିଲା । ଏହି ଆବେଦନରେ ଉତ୍ତରଦାତା ହୋଇଥିବା ଅନେକ ବ୍ୟବସାୟୀ ସମ୍ବିଧାନର ଧାରା 226 ଅନୁଯାୟୀ ବେଆଇନ ଭାବେ ଆକଳନ କରାଯାଇଥିବା ପରିମାଣର ସଠିକତାର ପ୍ରସଙ୍ଗ ଉଠାଇ ଓଡ଼ିଶା ଉଚ୍ଚ ନ୍ୟାୟାଳୟଙ୍କ ଦ୍ୱାରସ୍ଥ ହୋଇଥିଲେ ଏବଂ ଅର୍ଥ ସଂଗ୍ରହ ନକରିବାକୁ ଓଡ଼ିଶା ରାଜ୍ୟକୁ ଉପଯୁକ୍ତ ନିର୍ଦ୍ଦେଶ ଦେବାଲାଗି ଅନୁରୋଧ କରିଥିଲେ । ଏହି ଅନେକ ଆବେଦନଗୁଡିକ ଉଚ୍ଚ ନ୍ୟାୟାଳୟଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ଅନୁମତି ପ୍ରାପ୍ତ ହୋଇଛନ୍ତି ଏବଂ ସଂଗ୍ରାହକ ଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ଦିଆଯାଇଥିବା ଆକଳନ ଆଦେଶକୁ ରଦ୍ଦ କରାଯାଇଛି । ଏହି ନ୍ୟାୟାଳୟଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ମଞ୍ଜୁର ହୋଇଥିବା ବିଶେଷ ଅନୁମତି ପ୍ରଦାନ ଉପରେ ଉଚ୍ଚ ନ୍ୟାୟାଳୟଙ୍କ ନିର୍ଦ୍ଦେଶ ବିରୁଦ୍ଧରେ ଓଡ଼ିଶା ରାଜ୍ୟ ବର୍ତ୍ତମାନର ଆବେଦନ ଦାଖଲ କରିଛନ୍ତି ।

ଯେଉଁ ଅବଧି ମଧ୍ୟରେ ଆକଳନ କରାଯାଇଥିଲା, ସେହି ଅବଧି ଶେଷ ହେବାର 36 ମାସ ପରେ ସଂଗ୍ରାହକ ଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ଦିଆଯାଇଥିବା ସମସ୍ତ ଆଦେଶ ପାରିତ ହେଲା । ଏହି ଆବେଦନରେ ଉତ୍ଥାପନ ହୋଇଥିବା ଆଇନର ସାଧାରଣ ପ୍ରଶ୍ନ ହେଉଛି ଯେ ଉଚ୍ଚ ନ୍ୟାୟାଳୟ ଏହା ଧରିନେବାରେ ଠିକ ଥିଲେ କି ଯେ ଏହି ଆଦେଶଗୁଡିକ ଏହି ଆଧାରରେ ମନ୍ଦ ବୋଲି ବିବେଚିତ ହେବ ଯେ ସେଗୁଡିକ ଓଡ଼ିଶା ବିକ୍ରୟ ଟିକସ ଅଧିନିୟମ ଧାରା 12 ର ଉପଧାରା ର ଦ୍ୱିତୀୟ ପ୍ରାବଧାନ କୁ ବିରୋଧ କରେ କି ନାହିଁ ।

ଏହି ଅଧିନିୟମର ଧାରା 4 ଟିକସ ଦେୟ ସହିତ ଜଡ଼ିତ ଏବଂ ଏହା ବିକ୍ରୟ ଉପରେ ଟିକସ ପରିମାଣକୁ ସୂଚାଏ । ଧାରା 5 ଟିକସ ହାର ବିଷୟରେ ଆଲୋଚନା କରେ । ଆମର ବର୍ତ୍ତମାନର ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟ ପାଇଁ ଧାରା 6 ରୁ 10 ମଧ୍ୟରେ ଥିବା ପ୍ରାବଧାନଗୁଡ଼ିକୁ ଯାଞ୍ଚ କରିବା ଅନାବଶ୍ୟକ ଯାହା କେତେକ ଦ୍ରବ୍ୟକୁ ଟିକସ ମୁକ୍ତ ବୋଲି ଘୋଷଣା କରିବା, କେତେକ ବ୍ୟବସାୟୀଙ୍କୁ ଟିକସ ମୁକ୍ତ କରିବା, କେଉଁ ସ୍ଥାନରେ ଦ୍ରବ୍ୟ ଉପରେ ଟିକସ ଲଗାଯାଇପାରିବ ତାହା ନିର୍ଦ୍ଧାରଣ କରିବା ପାଇଁ ରାଜ୍ୟ ସରକାରଙ୍କ କ୍ଷମତା, ବ୍ୟବସାୟୀଙ୍କ ପଞ୍ଜୀକରଣ, ପଞ୍ଜୀକୃତ ବ୍ୟବସାୟୀଙ୍କ ତାଲିକା ପ୍ରକାଶ ଏବଂ ବ୍ୟବସାୟୀଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ଟିକସ ଆଦାୟ ସମ୍ବନ୍ଧୀୟ ବିଷୟ ସମ୍ବନ୍ଧରେ ରାଜ୍ୟ ସରକାରଙ୍କ କ୍ଷମତା ସହ ସମ୍ପୃକ୍ତ । ଧାରା 11 ରେ ଉଲ୍ଲେଖ ରହିଛି ଯେ ଏପରି ବ୍ୟବସାୟୀ ଯାହା ସଂଗ୍ରାହକ ଙ୍କ ବିହିତ ରୀତିରେ ଦିଆଯାଇଥିବା ସୂଚନା ଦ୍ୱାରା ଏପରି କରିବା ଆବଶ୍ୟକ ହୋଇପାରେ ଏବଂ ପ୍ରତ୍ୟେକ ପଞ୍ଜୀକୃତ ବ୍ୟବସାୟୀ ସେହି ତାରିଖ ସୁଦ୍ଧା ଏବଂ ନିର୍ଦ୍ଧାରିତ କର୍ତ୍ତୃପକ୍ଷଙ୍କୁ ଏହିପରି କର ବିବରଣୀ ଦାଖଲ କରିବେ । ଏହି ଅଧିନିୟମର ଧାରା 12, ଯାହା ସହିତ ଆମେ ମୁଖ୍ୟତଃ ଜଡ଼ିତ, ତାହା ଟିକସ ଆକଳନ ପ୍ରଶ୍ନ ସହିତ ଜଡିତ । ଏହି ଧାରାର ପ୍ରଥମ ପାଞ୍ଚଟି ଉପଧାରାରେ ବ୍ୟବସ୍ଥାପିକା ଟିକସ ଆକଳନ କରିବାର ବିଭିନ୍ନ ପଦ୍ଧତି ନିର୍ଦ୍ଧାରଣ କରିଛନ୍ତି । ପ୍ରଥମ ଉପଧାରା ଅନୁଯାୟୀ, ଯଦି ଜଣେ ପଞ୍ଜୀକୃତ ବ୍ୟବସାୟୀଙ୍କ ଉପସ୍ଥିତିର ଆବଶ୍ୟକତା ନଥାଏ କିମ୍ବା ସେଗୁଡ଼ିକ ଠିକ୍ ଏବଂ ସମ୍ପୂର୍ଣ୍ଣ ବୋଲି ତାଙ୍କ ଦ୍ୱାରା କୌଣସି ପ୍ରମାଣ ଉପସ୍ଥାପନ କରାଯାଇଥାଏ, ତେବେ ସଂଗ୍ରାହକ ଦାଖଲ କରାଯାଇଥିବା କର ବିବରଣୀ ଆଧାରରେ ଅର୍ଥରାଶି ଆକଳନ କରିବେ । ଦ୍ୱିତୀୟ ଏବଂ ତୃତୀୟ ଉପଧାରା ସେହି ମାମଲା ସହିତ ଜଡିତ ଯେଉଁଠାରେ ସେ ଏତେ ସନ୍ତୁଷ୍ଟ ନୁହଁନ୍ତି । ଏପରି କ୍ଷେତ୍ରରେ ସଂଗ୍ରାହକ ଏପରି ପ୍ରମାଣ ଶୁଣିବା ପରେ ପରିମାଣର ଆକଳନ କରିବେ ଯାହା ବ୍ୟବସାୟୀ ଏକ ସୂଚନା ଜାରି ହେବା ପରେ କର ବିବରଣର ସମର୍ଥନରେ ଉପସ୍ଥାପନ କରିପାରିବେ ଏବଂ ଏହିପରି ଅନ୍ୟାନ୍ୟ ପ୍ରମାଣ ଯାହା ସଂଗ୍ରାହକ ନିର୍ଦ୍ଦିଷ୍ଟ ପ୍ରସଙ୍ଗରେ ଆବଶ୍ୟକ କରିପାରନ୍ତି (ଉପଧାରା 2); ଯଦି ପଞ୍ଜୀକୃତ ବ୍ୟବସାୟୀ ଜାରି କରାଯାଇଥିବା ସୂଚନାର ସର୍ତ୍ତାବଳୀ ପାଳନ କରିବାରେ ବିଫଳ ହୁଅନ୍ତି,

ସଂଗ୍ରାହକ ତାଙ୍କ ସର୍ବୋତ୍ତମ ନିର୍ଣ୍ଣୟ(ଉପଧାରା 3) ଅନୁଯାୟୀ ଟିକସ ପରିମାଣର ଆକଳନ କରିବେ । ଉପଧାରା 4 ସେହି ମାମଲା ସହିତ ଜଡିତ ଯେଉଁଠାରେ ପଞ୍ଜୀକୃତ ବ୍ୟବସାୟୀ ନିର୍ଦ୍ଧାରିତ ତାରିଖ ସୁଦ୍ଧା କର ବିବରଣୀ ଦାଖଲ କରନ୍ତି ନାହିଁ । ଏପରି ସ୍ଥିତିରେ ମଧ୍ୟ ପଞ୍ଜୀକୃତ ବ୍ୟବସାୟୀଙ୍କୁ ଶୁଣାଣିର ଯୁକ୍ତିଯୁକ୍ତ ସୁଯୋଗ ଦେବା ପରେ ସଂଗ୍ରାହକ ତାଙ୍କ ନିର୍ଣ୍ଣୟ ଅନୁଯାୟୀ ଟିକସ ଆକଳନ କରିବେ । ଉପଧାରା 5 ରେ ସଂଗ୍ରାହକ ଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ଜଣେ ବ୍ୟବସାୟୀଙ୍କ ଠାରୁ ବକେୟା ଟିକସ ଆକଳନ ପାଇଁ ପ୍ରାବଧାନ ରହିଛି, ଯାହାଙ୍କ ବିଷୟରେ ସେ ସନ୍ତୁଷ୍ଟ ଯେ ସେ କୌଣସି ଅବଧି ସମ୍ବନ୍ଧରେ ଏହି ଅଧିନିୟମ ଅନୁଯାୟୀ ଟିକସ ଦେବାକୁ ଦାୟୀ ଏବଂ କିନ୍ତୁ ସେ ପଞ୍ଜୀକରଣ ପାଇଁ ଆବେଦନ କରିବାରେ ବିଫଳ ହୋଇଛନ୍ତି । ତା 'ପରେ ଉପଧାରା 6 ଆସେ ଯାହା ଏହିପରି ପ୍ରାବଧାନ ରଖେ : -

" (6) ଏହି ଧାରା ଅନୁଯାୟୀରେ କରାଯାଇଥିବା କୌଣସି ଆକଳନ ଏହି ଅଧିନିୟମ ଅନୁଯାୟୀ କୌଣସି ଅପରାଧ ପାଇଁ ଆରମ୍ଭ ହୋଇଥିବା କୌଣସି ମକଦ୍ଦମା ପ୍ରତି ପ୍ରତିକୂଳ ପ୍ରଭାବ ବିନା ହେବ :

ଉଲ୍ଲେଖଥାଉକି, ଯେତେବେଳେ ଜିଲ୍ଲାପାଳ ଏହି ଧାରା ଅଧୀନରେ ଆକଳନ କରାଯାଇଥିବା ଅର୍ଥରାଶି ବ୍ୟତୀତ କୌଣସି ଜୋରିମାନା ଲାଗୁ କରିଛନ୍ତି, ସେତେବେଳେ ଏହି ଆଦେଶ ବିରୋଧରେ ରାଜସ୍ୱ କିମ୍ବା ଫୌଜଦାରୀ କାର୍ଯ୍ୟାନୁଷ୍ଠାନ ଗ୍ରହଣ କରାଯିବ ନାହିଁ ।

ପୁନଶ୍ଚ ଉଲ୍ଲେଖ ଥାଉକି, ଯେ କୌଣସି ଅବଧି ସମ୍ବନ୍ଧରେ କୌଣସି ବ୍ୟବସାୟୀଙ୍କ ଠାରୁ ବକେୟା ଟିକସ ପରିମାଣ ଆକଳନ କରିବା ଲାଗି କୌଣସି ଆଦେଶ ସେହି ଅବଧି ଶେଷ ହେବାର 36 ମାସ ପରେ ପାରିତ କରାଯିବ ନାହିଁ । "

ଉପଧାରା 7 ରେ ପ୍ରାବଧାନ ରହିଛି ଯେ ଯଦି କୌଣସି କାରଣରୁ ଜଣେ ବ୍ୟବସାୟୀଙ୍କ କାରବାର ଆକଳନରୁ ବର୍ତ୍ତି ଯାଇଛି କିମ୍ବା ତାହାର ସ୍ୱଳ୍ପ ଆକଳନ କରାଯାଇଛି, ତେବେ ସଂଗ୍ରାହକ ଉକ୍ତ ଅବଧି ଶେଷ ହେବାର 36 ମାସ ମଧ୍ୟରେ କର ବିବରଣୀ ଦାଖଲ ମାଗିପାରିବେ ଏବଂ ଉପ-ଧାରା 5 ରେ ନିର୍ଦ୍ଧାରିତ ଢଙ୍ଗରେ ଟିକସ ପରିମାଣ ଆକଳନ କରିବାକୁ ଅଗ୍ରସର ହୋଇପାରିବେ ।

ଧାରା 12 ଅନୁଯାୟୀ ଆକଳନ ଆଦେଶ ଜାରି ହେବା ପରେ ଜଣେ ବ୍ୟବସାୟୀ ଏପରି ଆଦେଶ ବିରୋଧରେ ନିର୍ଦ୍ଧାରିତ କର୍ତ୍ତୃପକ୍ଷଙ୍କ ନିକଟରେ ଆବେଦନ କରିପାରିବେ । ଏହା ଧାରା 23 ର ଉପ-ଧାରା (1) ଦ୍ୱାରା ପ୍ରାବଧାନ ରଖାଯାଇଛି । ତା 'ପରେ ଏକ ଆବେଦନ ପ୍ରାଧିକାରୀ ପାରିତ

କରୁଥିବା ଆଦେଶ ସହିତ ଜଡ଼ିତ ପ୍ରାବଧାନଗୁଡିକ ଏବଂ ପୁନରୀକ୍ଷଣଗୁଡିକ ସହିତ ଜଡିତ ବ୍ୟବସ୍ଥା ଯାହା ଆମେ ସ୍ଥିର କରିବୁ ତାହା ଅନୁସରଣ ହୁଏ :

" ନିର୍ଦ୍ଧାରିତ ନିୟମ କିମ୍ବା ପ୍ରକ୍ରିୟା ଅନୁଯାୟୀ, ଆବେଦନ ପ୍ରାଧିକାରୀ, ଉପଧାରା (1) ଅନୁଯାୟୀ କୌଣସି ଆବେଦନକୁ ସମାଧାନ କରିବା ସମୟରେ,

(a) ଆକଳନ କିମ୍ବା ଜୋରିମାନା, ଯଦି କିଛି ଥାଏ, କିମ୍ବା ଉଭୟକୁ ନିଶ୍ଚିତ କରିପାରିବେ, ହ୍ରାସ କରିପାରିବେ, ବୃଦ୍ଧି କରିପାରିବେ କିମ୍ବା ବାତିଲ କରିପାରିବେ, କିମ୍ବା

(b) ଆକଳନ କିମ୍ବା ଜୋରିମାନା, ଯଦି କିଛି ଥାଏ କିମ୍ବା ଉଭୟକୁ ରଦ୍ଦ କରିପାରିବେ ଏବଂ ଏପରି ପରବର୍ତ୍ତୀ ତଦନ୍ତ ପରେ ଏକ ନୂତନ ଆଦେଶ ପାରିତ କରିବାକୁ ଆକଳନ କର୍ତ୍ତୃପକ୍ଷଙ୍କୁ ନିର୍ଦ୍ଦେଶ ଦେଇପାରିବେ ଯାହା ଏପରି ନିର୍ଦ୍ଦେଶିତ ହୋଇପାରେ ।

(3) ନିର୍ଦ୍ଧାରିତ ନିୟମାବଳୀର ବଶବର୍ତ୍ତୀ ରହି ଏବଂ ଲିଖିତ ଭାବେ ଲିପିବଦ୍ଧ କରାଯିବାକୁ ଥିବା କାରଣ ପାଇଁ, ସଂଗ୍ରାହକ ଆବେଦନ କରିବା ପରେ କିମ୍ବା ତାଙ୍କ ନିଜ ପ୍ରସ୍ତାବରେ, ତାଙ୍କୁ ସହଯୋଗ କରିବା ପାଇଁ ଧାରା 3 ଅନୁଯାୟୀ ନିଯୁକ୍ତ ବ୍ୟକ୍ତିଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ଏହି ଅଧିନିୟମ କିମ୍ବା ନିୟମ ଅନୁଯାୟୀ ପାରିତ କୌଣସି ଆଦେଶର ପୁନରୀକ୍ଷଣ କରିପାରିବେ ଏବଂ ଉପରୋକ୍ତ ବିଷୟର ବଶବର୍ତ୍ତୀ ରହି, ରାଜସ୍ୱ ଆୟୁକ୍ତ , ସମାନ ଢଙ୍ଗରେ, ସଂଗ୍ରାହକ ଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ପାରିତ କୌଣସି ଆଦେଶର ପୁନରୀକ୍ଷଣ କରିପାରିବେ ।

ଯେଉଁ ଅବଧି ମଧ୍ୟରେ ଏପରି ପୁନରୀକ୍ଷଣ କ୍ଷମତା ପ୍ରୟୋଗ କରାଯାଇପାରିବ ସେ ସମ୍ପର୍କରେ ଆଇନରେ କିଛି ଉଲ୍ଲେଖ କରାଯାଇ ନ ଥିଲେ ମଧ୍ୟ କ୍ଷମତା "ନିର୍ଦ୍ଧାରିତ ନିୟମ ଅନୁଯାୟୀ" ରହିଛି । ଅଧିନିୟମ 29 ଅନୁଯାୟୀ ରାଜ୍ୟ ସରକାରଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ପ୍ରଣୀତ ନିୟମାବଳୀର ନିୟମ 54ରେ ଉଲ୍ଲେଖ ରହିଛି ଯେ ସଂଗ୍ରାହକ ନିଜ ପ୍ରସ୍ତାବରେ ଆଦେଶ ପାରିତ ହେବାର ଏକ ବର୍ଷ ମଧ୍ୟରେ ପୁନରୀକ୍ଷଣ କରିବାର କ୍ଷମତା ପ୍ରୟୋଗ କରିପାରିବେ, ଯେତେବେଳେ କି ରାଜସ୍ୱ ଆୟୁକ୍ତ ସଂଗ୍ରାହକ ଙ୍କ ଦ୍ୱାରା କୌଣସି ଆଦେଶ ପାରିତ ହେବାର ଏକ ବର୍ଷ ମଧ୍ୟରେ ପୁନରୀକ୍ଷଣ କରିବାର କ୍ଷମତା ପ୍ରୟୋଗ କରିପାରିବେ ।

ଯଦିଓ ଏହି ସମସ୍ତ ମାମଲାରେ ବିକ୍ରୟ ଟିକସ ସଂଗ୍ରାହକ ଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ଧାରା 23 (3) ଅନୁଯାୟୀ ପୁନରୀକ୍ଷଣ କ୍ଷମତାର କଥିତ ପ୍ରୟୋଗରେ ବିବାଦୀୟ ଆଦେଶ ଦିଆଯାଇଥିଲା, ଆବେଦନକାରୀମାନେ ଅନେକ ଆବେଦନରେ ଦାବି କରିଛନ୍ତି ଯେ ଏହି ଆଦେଶ ଅଧିନିୟମ 12

(7) ଅନୁଯାୟୀ କରାଯାଇଥିଲା । ଉଚ୍ଚ ନ୍ୟାୟାଳୟ ଙ୍କ ମତ ଥିଲା ଯେ ଧାରା 12 (7) ରେ ଧାରା 23 (3) ଅନୁଯାୟୀ ପୁନରୀକ୍ଷଣ କର୍ତ୍ତୃପକ୍ଷଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ଆକଳନ ଆଦେଶ ମଧ୍ୟରେ ଅନ୍ତର୍ଭୁକ୍ତ ଏବଂ ସେହି ଦୃଷ୍ଟିକୋଣରେ ଧରିନିଆଗଲା ଯେ ଉକ୍ତ ଅବଧି ଶେଷ ହେବା ପରଠାରୁ 36 ମାସରୁ ଅଧିକ ସମୟ ବିତାଇଥିବା ଆକଳନ ଆଦେଶ ସମୟ ସୀମା ମଧ୍ୟରେ ପ୍ରତିବନ୍ଧିତ ହେଲା ।

ଓଡ଼ିଶା ରାଜ୍ୟଙ୍କ ତରଫରୁ ଅନୁରୋଧ କରାଯାଇଥିବା ପ୍ରଥମ ଯୁକ୍ତି ହେଉଛି ଯେ ଉଚ୍ଚ ନ୍ୟାୟାଳୟ ଏହି ରାୟରେ ଭୁଲ୍ ଯେ ପୁନରୀକ୍ଷଣ କର୍ତ୍ତୃପକ୍ଷଙ୍କ ଆକଳନ ଆଦେଶ ଧାରା 12 (7) ଅନୁଯାୟୀ କରାଯିବା ଆବଶ୍ୟକ । ଧାରା 23 (3) ଦ୍ୱାରା ମଞ୍ଜୁର ହୋଇଥିବା ପୁନରୀକ୍ଷଣ କ୍ଷମତା ସ୍ପଷ୍ଟ ଭାବରେ ଏକ ସ୍ୱତନ୍ତ୍ର ଏବଂ ପୃଥକ କ୍ଷମତା ଯାହା ସ୍ୱଳ୍ପଆକଳନ କିମ୍ବା ବର୍ଜିତ ଆକଳନ କ୍ଷେତ୍ରରେ କର ବିବରଣୀ ଆହ୍ୱାନ କରିବା ପରେ ଆକଳନ କରିବାର କ୍ଷମତା ଠାରୁ ଭିନ୍ନ । କେବଳ ଏହି ତଥ୍ୟ ଯେ ଏକ ନିର୍ଦ୍ଦିଷ୍ଟ ମାମଲାରେ ପୁନରୀକ୍ଷଣ କର୍ତ୍ତୃପକ୍ଷ ଏକ ନୂତନ ଆକଳନ ଆଦେଶ ଦ୍ୱାରା ବ୍ୟବସାୟୀଙ୍କୁ ଟିକସ ପାଇଁ ଉତ୍ତରଦାୟୀ କରିଛନ୍ତି ଯାହା ସମ୍ପର୍କରେ ତାଙ୍କୁ ସ୍ୱଳ୍ପ ଆକଳନ କରାଯାଇଛି କିମ୍ବା ସେ ଆକଳନରୁ ବର୍ଜୀ ଯାଇଛନ୍ତି ବୋଲି କୁହାଯାଇପାରେ, ତେଣୁ ଏହା ଦୁଇଟି କ୍ଷମତାକୁ ଏକ ଏବଂ ସମାନ କରେ ନାହିଁ । ତେଣୁ ଆମେ ଉଚ୍ଚ ନ୍ୟାୟାଳୟ ଙ୍କ ସହ ସହମତ ହେବା କଷ୍ଟକର ମନେକରୁଛୁ ଯେ ଧାରା 12 (7) ରେ ଧାରା 23 (3) ଅନୁଯାୟୀ ପୁନରୀକ୍ଷଣ କର୍ତ୍ତୃପକ୍ଷଙ୍କ ଦ୍ୱାରା କରାଯାଇଥିବା ପୁନଃ ଆକଳନ ମଧ୍ୟ ଅନ୍ତର୍ଭୁକ୍ତ ।

ତେବେ ପ୍ରଶ୍ନ ଏବେବି ରହିଛି ଯେ ବର୍ତ୍ତମାନର ମାମଲାରେ ସଂଗ୍ରାହକ ଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ଦିଆଯାଇଥିବା ଆଦେଶ ଧାରା 12 (7) ଅନୁଯାୟୀ ଆଦେଶ ନୁହେଁ ବୋଲି ଏହି ସ୍ଥିତିକୁ ସ୍ୱୀକାର କରି ସେଗୁଡ଼ିକ ତଥାପି ଆକଳନ ଆଦେଶ ଥିଲା ଯେଉଁଥିରେ ଧାରା 12 (6) ର ଦ୍ୱିତୀୟ ପ୍ରାବଧାନ ଦ୍ୱାରା ନିର୍ଦ୍ଧାରିତ ସୀମା ଲାଗୁ ହୋଇଥିଲା । ଆବେଦନକାରୀଙ୍କ ତରଫରୁ ଏହା ଅନୁରୋଧ କରାଯାଇଛି ଯେ ଏହି ପ୍ରାବଧାନରେ ନିର୍ଦ୍ଧାରିତ ସମୟସୀମା କେବଳ ଧାରା 12 ଅନୁଯାୟୀ କରାଯାଇଥିବା ଆକଳନ ଆଦେଶ ପାଇଁ ପ୍ରଯୁଜ୍ୟ ଏବଂ ଆକ୍ଷେପିତ ଆଦେଶ ଧାରା 12 ଅନୁଯାୟୀ ନୁହେଁ ବରଂ ଧାରା 23 ଅନୁଯାୟୀ କରାଗଲା ଏବଂ ତେଣୁ ଏହି ପ୍ରାବଧାନରେ ନିର୍ଦ୍ଧାରିତ ସମୟସୀମା ଆକ୍ଷେପିତ ଆଦେଶ ଗୁଡ଼ିକ ପାଇଁ ପ୍ରଯୁଜ୍ୟ ନୁହେଁ । ସର୍ବପ୍ରଥମେ ଏହା ଧ୍ୟାନ ଦେବା ଉଚିତ ଯେ ଧାରା 12 (6) ରେ ଦ୍ୱିତୀୟ 'ପ୍ରାବଧାନ' ଭାବରେ ଯାହା ଦେଖାଯାଏ, ତାହାର ଉପଧାରାର ପ୍ରଥମ ଭାଗରେ ଥିବା ବୈଧାନିକ ପ୍ରାବଧାନ ସହିତ କୌଣସି ସମ୍ପର୍କ ନାହିଁ । ଯେଉଁ ପ୍ରାବଧାନ ପୂର୍ବରୁ ନିର୍ଦ୍ଧାରିତ ହୋଇସାରିଛି, ତାହା ହେଉଛି ଧାରା 12 ଅନୁଯାୟୀ କରାଯାଇଥିବା

ଆକଳନ, ଏହି ଅଧିନିୟମ ଅନୁଯାୟୀ କୌଣସି ଅପରାଧ ପାଇଁ ଆରମ୍ଭ କରାଯାଇଥିବା କୌଣସି ମକଦ୍ଦମା ପ୍ରତି ପ୍ରତିକୂଳ ପ୍ରଭାବ ବିନା ହେବ । ପ୍ରଥମ ପ୍ରାବଧାନଟି ନିଃସନ୍ଦେହରେ ମୁଖ୍ୟ ପ୍ରାବଧାନ ସହିତ ଜଡ଼ିତ । ତେବେ ଦ୍ୱିତୀୟ ପ୍ରାବଧାନରେ ସେହି ମୁଖ୍ୟ ପ୍ରାବଧାନର ରକ୍ଷା କିମ୍ବା ବ୍ୟତିକ୍ରମ ଭାବରେ କିଛି ନାହିଁ । କୌଣସି ଅଭିଯୋଜନର ପ୍ରଶ୍ନ ସହିତ ଏହାର କୌଣସି ସମ୍ପର୍କ ନାହିଁ । ଯଦି ଆମେ ବିଷୟଟିର ସାରକୁ ଦେଖିବା, ଯେପରି ଆମେ କରିବା ଉଚିତ, ତେବେ ଏହା ସ୍ପଷ୍ଟ ଜଣାପଡ଼େ ଯେ ଟିକସ ଆକଳନ ଆଦେଶ ପାରିତ କରିବା ପାଇଁ 36 ମାସର ସମୟ ସୀମା ଅବଧିର ପ୍ରାବଧାନ ପ୍ରକୃତରେ ଅଧିନିୟମର ଏକ ସ୍ୱାଧୀନ ବୈଧାନିକ ପ୍ରାବଧାନ ଏବଂ ଯଦିଓ ଏହା ଧାରା 12 (6) ରେ 'ଏକ ପ୍ରାବଧାନ' ଆକାରରେ ଦଲିଲପ୍ରସ୍ତୁତକାରୀ ବ୍ୟକ୍ତି ଦ୍ୱାରା ଅନ୍ତର୍ଭୁକ୍ତ କରାଯାଇଛି, ଏହା ମୂଳତଃ ମୁଖ୍ୟ ବ୍ୟବସ୍ଥାର ପ୍ରକୃତ 'ପ୍ରାବଧାନ' ନୁହେଁ । ସେହି ସ୍ୱାଧୀନ ବୈଧାନିକ ପ୍ରାବଧାନରେ କୁହାଯାଇଛି ଯେ ଯେଉଁ ଅବଧି ପାଇଁ ଆକଳନ କରାଯାଇଥାଏ, ସେହି ଅବଧି ଶେଷ ହେବାର 36 ମାସ ପରେ " ଟିକସ ପରିମାଣ ଆକଳନ କରିବା ପାଇଁ କୌଣସି ଆଦେଶ ପାରିତ କରାଯିବ ନାହିଁ " । ଏହି ପ୍ରାବଧାନ କେବଳ ଧାରା 12 ଅନୁଯାୟୀ ଆକଳନ ଆଦେଶ ମଧ୍ୟରେ ସୀମିତ ନୁହେଁ, ବରଂ ଏହାର ଭାଷାରେ ଟିକସ ପରିମାଣର ଆକଳନ କରୁଥିବା କୌଣସି ଆଦେଶ ଲାଗୁ ଏବଂ ପରିଚାଳନା କରିଥାଏ, ଯେଉଁଥିରେ ଧାରା 12 ବ୍ୟତୀତ ଅଧିନିୟମର କୌଣସି ପ୍ରାବଧାନ ଅନୁଯାୟୀ ଏକ ଆକଳନ ସ୍ପଷ୍ଟ ଭାବରେ ଅନ୍ତର୍ଭୁକ୍ତ ହେବ । ଏହାର ପରିଣାମ ହେଉଛି ଯେ ଧାରା 23 ଅନୁଯାୟୀ ପୁନରୀକ୍ଷଣର କ୍ଷମତା ପ୍ରୟୋଗ କରି ଆକଳନ ଆଦେଶ ଧାରା 12 ଅନୁଯାୟୀ ଏକ ଆଦେଶ ନୁହେଁ ବୋଲି ଧରାଯାଏ, ତଥାପି ଯେଉଁ ଅବଧି ପାଇଁ ଆକଳନ କରାଯାଇଛି, ସେହି ଅବଧି ସମାପ୍ତ ହେବାଠାରୁ 36 ମାସର ଏହି ସମୟ ସୀମା ଲାଗୁ ହେବ ।

ତେବେ ଶ୍ରୀ ଶାସ୍ତ୍ରୀ ଉପସ୍ଥାପନ କଲେ ଯେ ଯେହେତୁ ବିଚାରାଧୀନ ପ୍ରାବଧାନକୁ ବାସ୍ତବରେ ଧାରା 12 (6) ରେ ଏକ 'ପ୍ରାବଧାନ' ଭାବରେ ଦେଖାଯାଏ, ତେଣୁ ବ୍ୟବସ୍ଥାପିକାର ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟ ଥିଲା ଏହାକୁ କେବଳ ସେହି ଆକଳନ ଆଦେଶ ପାଇଁ ପ୍ରଯୁଜ୍ୟ କରିବା ଯାହା ସହିତ ମୁଖ୍ୟ ପ୍ରାବଧାନ "ଏହି ଧାରା ଅଧୀନରେ କରାଯାଇଥିବା କୌଣସି ଆକଳନ" ଶବ୍ଦଗୁଡ଼ିକୁ ବ୍ୟବହାର କରେ । ଯେହେତୁ ମୁଖ୍ୟ ପ୍ରାବଧାନ ସ୍ପଷ୍ଟ ଭାବରେ ଧାରା 12 ଅନୁଯାୟୀ କେବଳ ଆକଳନ ଆଦେଶ ସହିତ ଜଡିତ, ଏହା ଯୁକ୍ତି କରାଗଲା ଯେ ଦ୍ୱିତୀୟ ପ୍ରାବଧାନର ସମୟ ସୀମା ଅବଧି କେବଳ ଧାରା 12 ଅନୁଯାୟୀ କରାଯାଇଥିବା ଆକଳନ ଆଦେଶକୁ ପରିଚାଳନା କରିବା ପାଇଁ ଉଦ୍ଦିଷ୍ଟ ଥିଲା ।

1963

ଓଡ଼ିଶା ରାଜ୍ୟ

ବନାମ

ଦାବାକୀ ଦେବୀ

ନ୍ୟାୟାଧୀଶ ଦାସଗୁପ୍ତା

ଆମେ ପୂର୍ବରୁ ସେହି କାରଣଗୁଡିକ ସ୍ଥିର କରିଛୁ ଯାହା ପାଇଁ ଆମେ ଭାବୁଛୁ ଯେ ଏହି ସମୟସୀମାର ପ୍ରାବଧାନକୁ ଯଦିଓ 12 (6) ରେ ଏକ ସର୍ତ୍ତାବଳୀ ଭାବରେ ଦେଖାଯାଏ କିନ୍ତୁ ବାସ୍ତବରେ ତାହା ଏକ ସ୍ୱାଧୀନ ବୈଧାନିକ ବ୍ୟବସ୍ଥା, କାରଣ ଏହାର ବିଷୟର ଧାରା 12 (6) ରେ ଥିବା ମୁଖ୍ୟ ପ୍ରାବଧାନ କିମ୍ବା ଏହା ପୂର୍ବରୁ ଥିବା ଉପଧାରା 6 ର ପ୍ରାବଧାନ ସହିତ କୌଣସି ସମ୍ପର୍କ ନାହିଁ । ତେଣୁ ଯଦି ବାସ୍ତବରେ ଏହା ଏକ ସ୍ୱାଧୀନ ବ୍ୟବସ୍ଥା, ଯାହାର ଧାରା 12 (6) ସହିତ କୌଣସି ସମ୍ପର୍କ ନାହିଁ, ତେବେ ଆମେ ଏଥିରେ ଏପରି କୌଣସି ଯୁକ୍ତି କିମ୍ବା କାରଣ ଦେଖୁନାହୁଁ ଯେ ଧାରା 12 ଅନୁଯାୟୀ ଏହାର କାର୍ଯ୍ୟକାରିତା କେବଳ ଏକ ଆକଳନ ମଧ୍ୟରେ ସୀମିତ ରହିବା ଆବଶ୍ୟକ, ଯାହା କୌଣସି ଯୁକ୍ତିଯୁକ୍ତ ନିର୍ମାଣ ଉପରେ ସ୍ୱୟଂ ପଠିତ ହେବା ପାଇଁ, ଏହା ଅଧିନିୟମ ଅନୁଯାୟୀ ଅର୍ଥାତ୍ ଅଧିନିୟମର ଯେକୌଣସି ବ୍ୟବସ୍ଥା ଅନୁଯାୟୀ କରାଯାଇଥିବା କୌଣସି ଆକଳନ ଆଦେଶ ଉପରେ ଲାଗୁ କରାଯାଇଥିବା ଏକ ସୀମା ବୋଲି ଜଣାପଡ଼ିବ । ଯୁକ୍ତି ପାଇଁ ତଥାପି ଏହା କେବଳ ଧାରା 12 ଅନୁଯାୟୀ ଆକଳନ ଆଦେଶକୁ ଲାଗୁ ହେବ ବୋଲି ଧରି ନିଆଯାଏ, ସେଉକି ଆକଳନ ଆବେଦନକାରୀଙ୍କୁ କୌଣସି ଉପଯୋଗ ହେବ ନାହି ଯଦି ଆକଳନର ଆପେକ୍ଷିତ ଆଦେଶ ଧାରା ୧୨ ଅନୁଯାୟୀ ହୁଏ ନାହି । ଏହା କିପରି କୁହାଯାଇପାରିବ ତାହା ବୁଝିବା ଆମ ପାଇଁ କଷ୍ଟକର ହୋଇପଡେ । ଏହା ସତ୍ୟ ଯେ , ଏଥିରେ କୌଣସି ସନ୍ଦେହ ନାହିଁ ଯେ ଧାରା 23 ଦ୍ୱାରା ପ୍ରଦତ୍ତ କ୍ଷମତା ଆଧାରରେ ଏହି ଆଦେଶ ଦିଆଗଲା । କିନ୍ତୁ ଧାରା 23 ର ଉପଧାରା 12ରେ ଥିବା କ୍ଷମତା ଠାରୁ ସ୍ୱାଧୀନ ଭାବେ ଅବସ୍ଥିତି ହୋଇ ଅଧିନିୟମ ଅନୁଯାୟୀ ବକେୟା ଟିକସ ଆକଳନ କରିବାରେ ଆବେଦନ କିମ୍ବା ପୁନରୀକ୍ଷଣ କର୍ତ୍ତୃପକ୍ଷଙ୍କୁ କୌଣସି ସ୍ୱାଧୀନ କ୍ଷମତା ପ୍ରଦାନ କରେ ନାହିଁ ।

ଧାରା 23 ର ସର୍ତ୍ତାବଳୀର ଏକ ପୁଙ୍ଖାନୁପୁଙ୍ଖ ତର୍ଜମା ଏହି ସ୍ଥିତିକୁ ସ୍ପଷ୍ଟ କରିବ । ଆସନ୍ତୁ ପ୍ରଥମେ ଧାରା 23 (2) ଅନୁଯାୟୀ ଆବେଦନ ପ୍ରାଧିକାରୀଙ୍କ କ୍ଷମତା ଆଲୋଚନାର କ୍ଷେତ୍ରକୁ ଆଣିବା । ଏକ ଆବେଦନକୁ ସମାଧାନ କରିବା ପାଇଁ ସେ ଯେଉଁ ଆଦେଶ ଦେଇପାରନ୍ତି ତାହା ମଧ୍ୟରେ ରହିଛି "(b) ଆକଳନକୁ ବାତିଲ କରିଦେବା .... ଏବଂ ଅଧିକ ତଦନ୍ତ ପରେ ଏକ *ନୂତନ ଆଦେଶ ପାରିତ କରିବାକୁ ଆକଳନ କର୍ତ୍ତୃପକ୍ଷଙ୍କୁ ନିର୍ଦ୍ଦେଶ ଦେବା* ଯାହା ଏପରି ନିର୍ଦ୍ଦେଶିତ ହୋଇପାରେ ।"ଶ୍ରୀ ଶାସ୍ତ୍ରୀ ଏହି ସ୍ଥିତିକୁ ବିରୋଧ କରିନଥିଲେ ଯେ ଯଦି ଆବେଦନ ପ୍ରାଧିକାରୀ କ୍ଷମତା ପ୍ରୟୋଗ କରନ୍ତି, ତେବେ "ଆକଳନ କର୍ତ୍ତୃପକ୍ଷ" କେବଳ ଧାରା 12 ଅନୁଯାୟୀ ନୂତନ ଆକଳନ କରିବାକୁ ଅଗ୍ରସର ହେବେ ଏବଂ ସେହି ପରିସ୍ଥିତିରେ, ଆକଳନ ମାର୍ଗରେ ଆଗକୁ ବଢ଼ିବା ପାଇଁ ତାଙ୍କର ଅଧିକାର ଧାରା 12 (6)ର ଦ୍ୱିତୀୟ ପ୍ରାବଧାନ ଦ୍ୱାରା ନିର୍ଦ୍ଧାରିତ ହୋଇଥିବା 3 ବର୍ଷର

ସମୟସୀମା ଅଧୀନରେ ରହିବ । ଫଳତଃ, ଆବେଦନ ପ୍ରାଧିକାରୀ ଯେକୌଣସି ସମୟରେ ଆକଳନକୁ ଅଗ୍ରାହ୍ୟ କରି ଏକ ଆଦେଶ ପାରିତ କରିପାରିବେ, କିନ୍ତୁ ଯଦି ସେହି ତାରିଖ ସୁଦ୍ଧା ତିନି ବର୍ଷର ସମୟ ସୀମା ଅବଧି ଅତିକ୍ରାନ୍ତ ହୋଇଯାଏ, ତେବେ ଆକଳନ କର୍ତ୍ତୃପକ୍ଷ ଏକ ନୂତନ ଆକଳନ କରିବା ପାଇଁ ଆଦେଶ କାର୍ଯ୍ୟକାରୀ କରିପାରିବେ ନାହିଁ । ଏହାର ପ୍ରକୃତ ଅର୍ଥ ହେବ ଯେ ଆବେଦବ ତାରିଖ ସୁଦ୍ଧା ଯଦି 3 ବର୍ଷର ସମୟ ସୀମା ଅବଧି ଶେଷ ହୋଇଯାଏ କିମ୍ବା ଶେଷ ହେବାର ନିକଟତର ହୁଏ ତେବେ ଧାରା 23 (2) ଖଣ୍ଡ (a) ରେ ନିର୍ଦ୍ଧାରିତ ହୋଇଥିବା ଅନୁଯାୟୀ ଆବେଦନ ପ୍ରାଧିକାରୀ କ୍ଷମତା ପ୍ରୟୋଗ କରିବେ ଯାହା ଏକ ଫଳ ସ୍ୱରୂପ କେବେବି ବିବେଚନା କରାଯାଇ ପାରିନଥାନ୍ତା । ଅନ୍ୟ ଅର୍ଥରେ, ଯଦି ଆବେଦନକାରୀଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ପ୍ରସ୍ତାବିତ ସଂରଚନାକୁ ଗ୍ରହଣ କରାଯାଏ, ତେବେ ଆମର ଏକ ଅସଙ୍ଗତ ପରିସ୍ଥିତି ରହିବ ଯେ ଯଦି ଆବେଦନ ପ୍ରାଧିକାରୀ ଆକଳନକୁ ରଦ୍ଦ କରନ୍ତି ଏବଂ ତାହାର ନୂତନ ଆଦେଶ ପାଇଁ ପଠାନ୍ତି, ତେବେ କୌଣସି ନୂତନ ଆକଳନ କରାଯାଇପାରିବ ନାହିଁ, କିନ୍ତୁ ଯଦି ଏପରି କରିବା ପରିବର୍ତ୍ତେ, ସେ ନିଜେ ସେହି ସମାନ ପୁନଃ ଆକଳନ କରନ୍ତି, ତେବେ ସେଠାରେ କୌଣସି ସମୟସୀମା ରହିବ ନାହିଁ । ତେଣୁ ଏପରି ସଂରଚନା ଉପରେ ଆବେଦନ ପ୍ରାଧିକାରୀଙ୍କ ବିକଳ୍ପ ରହିବ, ଯାହା ସେ ପାରିତ କରିଥିବା ସଠିକ୍ ଆଦେଶ ଉପରେ ନିର୍ଭର କରି ନିଷ୍ପତି ନେବେ ଯେ , ବିଧାନ ଦ୍ୱାରା ନିର୍ଦ୍ଧାରିତ ସମୟସୀମାର ଅବଧିକୁ ଆକଳନ ପ୍ରତି ଆକର୍ଷିତ କରାଯିବା ଉଚିତ କି ନୁହେଁ । ଆବେଦନକାରୀଙ୍କ ଏହି ତର୍କକୁ ପ୍ରତ୍ୟାଖ୍ୟାନ କରିବା ପାଇଁ ଏହା ଯଥେଷ୍ଟ ହେବା ଉଚିତ ଯେ ଧାରା 23 (2) ସ୍ୱୟଂ ଏକ ଆକଳନ କରିବା ପାଇଁ କ୍ଷମତାର ଉତ୍ସ ଥିଲା । ଆମେ ଏହାକୁ ସଂଯୋଜନା କରିବାର ଆବଶ୍ୟକତା ନାହିଁ ଯେ ଧାରା 23 (2) ଅନୁଯାୟୀ ଏକ ଆବେଦନ ପାଇଁ ଯାହା ପ୍ରଯୁଜ୍ୟ ତାହା ଧାରା 23 (3) ଅନୁଯାୟୀ ଏକ ପୁନରୀକ୍ଷଣ ପାଇଁ ପ୍ରଯୁଜ୍ୟ, କାରଣ ପୁନରୀକ୍ଷଣ କର୍ତ୍ତୃପକ୍ଷଙ୍କ କ୍ଷମତା ଏବଂ ଏହା ପାରିତ କରିଥିବା ଆଦେଶ ଆବେଦନ ପ୍ରାଧିକାରୀଙ୍କ ଠାରୁ କୌଣସି ପ୍ରକାରେ ଭିନ୍ନ ବୋଲି ବିବେଚନା କରାଯାଏ ନାହିଁ । ତେଣୁ, ଆମର ଏହି ମତ ରଖିବାରେ କୌଣସି ଦ୍ୱିଧା ନାହିଁ ଯେ ଯେତେବେଳେ ଏକ ଆବେଦନ କିମ୍ବା ପୁନରୀକ୍ଷଣ କର୍ତ୍ତୃପକ୍ଷ ଏହାକୁ ବୃଦ୍ଧି କରି ଏକ ନୂତନ ଆକଳନକୁ ପ୍ରଭାବିତ କରୁଛନ୍ତି, ଏହା ଧାରା 12 ଦ୍ୱାରା ପ୍ରଦତ୍ତ କ୍ଷମତାକୁ ପ୍ରୟୋଗ କରୁଛି, ଏବଂ କହିବାକୁ ଗଲେ, ଏହା ସେହି କର୍ତ୍ତବ୍ୟ ସମ୍ପାଦନ କରନ୍ତି ଯାହା ଏକ ଆକଳନ କର୍ତ୍ତୃପକ୍ଷ କରିବେ କିମ୍ବା କରିବା ଉଚିତ୍ | ତେଣୁ ଆବେଦନ ପ୍ରାଧିକାରୀଙ୍କ ଦ୍ୱାରା କୌଣସି ଆକଳନ ଆଦେଶ କିମ୍ବା ପୁନରୀକ୍ଷଣ କର୍ତ୍ତୃପକ୍ଷଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ବର୍ତ୍ତମାନର ଆବେଦନ ଧାରା 12 ଏବଂ ଧାରା 23 ଅନୁଯାୟୀ ପାରିତ ଆଦେଶ ବୋଲି

ଧରାଯିବା ଆବଶ୍ୟକ ହେବ । ଫଳସ୍ୱରୂପ ଧାରା 12 (6) ର ଦ୍ୱିତୀୟ ପ୍ରାବଧାନରେ ନିର୍ଦ୍ଧାରିତ ସମୟସୀମାର ଅବଧି ସର୍ତ୍ତାବଳୀ ଅନୁଯାୟୀ ଲାଗୁ ହେବ ।

1963

ଓଡ଼ିଶା ରାଜ୍ୟ

ବନାମ

ଦାବାକୀ ଦେବୀ

ନ୍ୟାୟାଧୀଶ ଦାସଗୁପ୍ତା

କିନ୍ତୁ ଶ୍ରୀଯୁକ୍ତ ଶାସ୍ତ୍ରୀ କୁହନ୍ତି ଯେ ଯଦି 36 ମାସର ସମୟ ସୀମା ଅବଧି ଆକଳନର ଆବେଦନ କିମ୍ବା ପୁନରୀକ୍ଷଣ ଆଦେଶକୁ ଲାଗୁ ହେବ ବୋଲି ଧରିନିଆଯାଏ ତେବେ ଏହା ଦ୍ୱାରା ଉପୁଜିଥିବା ପ୍ରତିକୂଳ ପରିସ୍ଥିତିକୁ ଧ୍ୟାନ ଦିଅନ୍ତୁ । କେତେକ ମାମଲାରେ , ସେ ସଠିକ ଭାବେ ଯୁକ୍ତି ବାଢିଛନ୍ତି ଯେ ଏହା ଘଟି ପାରେ ଯେ ଆକଳନର ମୂଳ ଆଦେଶ 36 ମାସ ସମୟ ସୀମା ଅବଧିର ଶେଷ ତାରିଖରେ କିମ୍ବା ତାର ପୂର୍ବରୁ ଦିଆଯାଇ ପାରେ । ଏଭଳି ସମସ୍ତ କ୍ଷେତ୍ରରେ 36 ମାସର ଏହି ସମୟ ସୀମା ଅବଧି ମଧ୍ୟରେ କୌଣସି ଆବେଦନ ଆଦେଶ କିମ୍ବା ଆକଳନର ପୁନରୀକ୍ଷଣ ଆଦେଶ ସମ୍ଭବତଃ କରାଯାଇପାରିବ ନାହିଁ । ଶ୍ରୀଯୁକ୍ତ ଶାସ୍ତ୍ରୀ ଆମକୁ ବୁଝାଇବାକୁ ଚେଷ୍ଟା କରିଛନ୍ତି ଯେ ଏପରି ଫଳାଫଳ ବ୍ୟବସ୍ଥାପିକା ଦ୍ୱାରା ଉଦ୍ଦିଷ୍ଟ ହୋଇପାରିବ ନାହିଁ । ତେଣୁ ସେ କୁହନ୍ତି ଯେ ଏହି ସମୟ ସୀମା ଅବଧି ଆକଳନର ମୂଳ ଆଦେଶକୁ ଲାଗୁ ହେବ ବୋଲି ବ୍ୟବସ୍ଥାପିକା ଦ୍ୱାରା ଉଦ୍ଦିଷ୍ଟ ହୋଇଛି ଧରିନିଆଯିବା ଉଚିତ । ଏହି ତର୍କର ସ୍ପଷ୍ଟ ଉତ୍ତର ହେଉଛି ଯେ ଯଦି ଏହା ବ୍ୟବସ୍ଥାପିକାର ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟ ହୋଇଥାଆନ୍ତା, ତେବେ ଏହା କହିବା ଅପେକ୍ଷା ସହଜ ଆଉ କିଛି ହୋଇନଥାଆନ୍ତା । ଏହି ସମ୍ବନ୍ଧରେ ଏହା ମଧ୍ୟ ଉଲ୍ଲେଖ କରିବା ପ୍ରାସଙ୍ଗିକ ଯେ ଧାରା 12 (6) ର ଦ୍ୱିତୀୟ ପ୍ରାବଧାନର ଏହି ବ୍ୟବସ୍ଥା ବ୍ୟତୀତ ଏହି ଅଧିନିୟମରେ ଆକଳନ ଆଦେଶର ସମୟ ସୀମା ସମ୍ବନ୍ଧରେ କୌଣସି ବ୍ୟବସ୍ଥା ନାହିଁ । ଯଦି ଶ୍ରୀ ଶାସ୍ତ୍ରୀ ଠିକ୍ କୁହନ୍ତି, ତେବେ ଆଇନର ସ୍ଥିତି ଏହା ହେବ ଯେ ଥରେ 36 ମାସର ଏହି ଅବଧି ମଧ୍ୟରେ ଆକଳନ ପାଇଁ ଏକ ମୂଳ ଆଦେଶ ଦିଆଯାଇଛି, ଆବେଦନ ପ୍ରାଧିକାରୀ କିମ୍ବା ପୁନରୀକ୍ଷଣ କର୍ତ୍ତୃପକ୍ଷ କୌଣସି ଅବଧିର ବିଳମ୍ବ ପରେ ତାଙ୍କ ଆକଳନ ଆଦେଶ ଦେଇପାରିବେ । ଆମେ ବିଶ୍ୱାସ କରିବା କଷ୍ଟକର ଯେ ଆକଳନର ମୂଳ ଆଦେଶ ବିଷୟରେ ଏକ ସୀମା ନିର୍ଦ୍ଧାରଣ କରିବା ସମୟରେ ବ୍ୟବସ୍ଥାପିକା ଆବେଦନ କିମ୍ବା ଆକଳନ ଆଦେଶର ପୁନରୀକ୍ଷଣ ସମ୍ବନ୍ଧରେ ଏପରି କୌଣସି ସମୟ ସୀମା ଅବଧି ନିର୍ଦ୍ଧାରଣରୁ ଦୂରେଇ ରହିବେ । ଏହା ସତ୍ୟ ଯେ ନିୟମ ପ୍ରଣୟନକାରୀ କର୍ତ୍ତୃପକ୍ଷ ନିଜେ ନିୟମ 54 ରେ ନିର୍ଦ୍ଦେଶ ପାରିତ ହେବାର ତାରିଖ ଠାରୁ ଏକ ବର୍ଷର ଅବଧି ଧାର୍ଯ୍ୟ କରିଛନ୍ତି ଯାହା ମଧ୍ୟରେ ସଂଗ୍ରାହକ କିମ୍ବା ରାଜସ୍ୱ ଆୟୁକ୍ତ ନିଜ ପ୍ରସ୍ତାବରେ ଆଦେଶର ପୁନରୀକ୍ଷଣ କରିପାରିବେ । କିନ୍ତୁ ଯେଉଁ ଅବଧି ମଧ୍ୟରେ କ୍ଷମତା ପ୍ରୟୋଗ କରାଯାଇପାରିବ, ସେହି ସମୟରେ ଏହି ନିର୍ଦ୍ଦେଶ ହୁଏତ ଆଦୌ କରାଯାଇ ନଥାଇପାରେ କିମ୍ବା କୌଣସି ସମୟରେ ବିଲୋପ କରାଯାଇପାରେ । ଏପରିକି ନିୟମ ପ୍ରଣୟନକାରୀ କର୍ତ୍ତୃପକ୍ଷ କୌଣସି ସମୟସୀମା ନିର୍ଦ୍ଧାରଣ କରିନାହାଁନ୍ତି ଯାହା ମଧ୍ୟରେ ଆକଳନ ପାଇଁ ଏକ ଆବେଦନ

ଆଦେଶ ଦିଆଯାଇପାରିବ କିମ୍ବା ଯେଉଁ ସମୟ ମଧ୍ୟରେ ସଂଗ୍ରାହକ କିମ୍ବା ପୁନରୀକ୍ଷଣ କର୍ତ୍ତୃପକ୍ଷ ବ୍ୟବସାୟୀଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ଏକ ଆବେଦନ ଉପରେ ପୁନରୀକ୍ଷଣ କ୍ଷେତ୍ରାଧିକାର ପ୍ରୟୋଗ କରିବା ସମୟରେ ଆଦେଶ ପାରିତ କରିବାକୁ ପଡିବ । ଗୁରୁତ୍ୱପୂର୍ଣ୍ଣ କଥାଟି ହେଉଛି ଯେ ଯେ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ବ୍ୟବସ୍ଥାପିକା ଜଡ଼ିତ କୌଣସି ପୁନରୀକ୍ଷଣ ଆଦେଶ କିମ୍ବା ଆବେଦନ ଆଦେଶ ସମ୍ବନ୍ଧରେ ସମୟ ସୀମା ପାଇଁ କୌଣସି ସ୍ୱତନ୍ତ୍ର ନିୟମ କରାଯାଇ ନାହିଁ । ଏହା ସତ୍ୟ ଯେ ଆବେଦନ ପ୍ରାଧିକାରୀ କିମ୍ବା ପୁନରୀକ୍ଷଣ କର୍ତ୍ତୃପକ୍ଷଙ୍କ ଦ୍ୱାରା କୌଣସି ଆକଳନ ଆଦେଶ ପାରିତ କରିବା ପାଇଁ ବ୍ୟବସ୍ଥାପିକା ଦ୍ୱାରା ନିଜେ କୌଣସି ସମୟ ସୀମା ନିର୍ଦ୍ଧାରଣ କରାଯାଇନାହିଁ, ଏହା ଚିନ୍ତା କରିବାର ଆଉ ଏକ କାରଣ ହେଉଛି ଯେ ବ୍ୟବସ୍ଥାପିକା ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟ କରିଛି ଯେ ଧାରା 12 (6) ରେ ନିର୍ଦ୍ଧାରିତ ସମୟ ସୀମା ଅବଧି ଆକଳନ ଆଦେଶ ଉପରେ ଲାଗୁ ହେବା ଉଚିତ, ଯେଉଁଗୁଡିକ ମୂଳ ଆଦେଶ, କିମ୍ବା ଆବେଦନ ଆଦେଶ କିମ୍ବା ପୁନରୀକ୍ଷଣ ଆଦେଶ ହେଉ ନା କାହିଁକି ।

ଶ୍ରୀଯୁକ୍ତ ଶାସ୍ତ୍ରୀଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ସୂଚିତ ଅସୁବିଧା କେତେକ କ୍ଷେତ୍ରରେ ପ୍ରକୃତରେ ଉତ୍ପନ୍ନ ହୋଇପାରେ । ଏହା ଆଶା କରିବା ଯୁକ୍ତିଯୁକ୍ତ ଯେ ଅଧିକାଂଶ ମାମଲାରେ ଏପରି ଅସୁବିଧା ସୃଷ୍ଟି ହେବ ନାହିଁ ଯଦି ଆକଳନର ମୂଳ ଆଦେଶ ତ୍ୱରିତ କରାଯାଏ ଯାହା ଦ୍ୱାରା ଆବେଦନ ପ୍ରାଧିକାରୀ କିମ୍ବା ପୁନରୀକ୍ଷଣ କର୍ତ୍ତୃପକ୍ଷଙ୍କୁ 36 ମାସର ଏହି ଅବଧି ମଧ୍ୟରେ କାର୍ଯ୍ୟ କରିବା ସମ୍ଭବ ହେବ । ଯଦି କେତେକ କ୍ଷେତ୍ରରେ ଅସୁବିଧା ଉପୁଜିଥାଏ, ଯାହା ଆମ ମତରେ , ଉପରେ ଉଲ୍ଲିଖିତ ଅନେକ ବିଚାରକୁ ଦୃଷ୍ଟିରେ ରଖି, ଏହା ଭାବିବା ପାଇଁ ଏକ ପର୍ଯ୍ୟାପ୍ତ କାରଣ ନୁହେଁ ଯେ ବ୍ୟବସ୍ଥାପିକା , ଏପରି ନ କହି, ଯେ ନିର୍ଦ୍ଧାରିତ ସମୟ ସୀମାର ଅବଧି କେବଳ ଆକଳନର ମୂଳ ଆଦେଶ ପାଇଁ ପ୍ରଯୁଜ୍ୟ ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟ କରିଥିଲା ।

ଶ୍ରୀଯୁକ୍ତ ଶାସ୍ତ୍ରୀ '*ଗଜୋ ରାମ ବନାମ ବିହାର ରାଜ୍ୟ* ([1])ମାମଲାରେ ପାଟନା ଉଚ୍ଚ ନ୍ୟାୟାଳୟଙ୍କର ଏକ ନିର୍ଣ୍ଣୟ ପ୍ରତି ଆମର ଦୃଷ୍ଟି ଆକର୍ଷଣ କରିଥିଲେ, ଯେଉଁଥିରେ ବିହାର ବିକ୍ରୟ କର ଅଧିନିୟମ , 1944 ର ଧାରା 10 (6) ପ୍ରାବଧାନ ଉପରେ ବ୍ୟାଖ୍ୟା କରି ନ୍ୟାୟାଳୟ ଧରିନେଲେ ଯେ ସେଥିରେ ନିର୍ଦ୍ଧାରିତ 24 ମାସର ସମୟ ସୀମା ଅବଧି କେବଳ ମୂଳ ଆକଳନ ଆଦେଶ କ୍ଷେତ୍ରରେ ଲାଗୁ ହେବ । ବିଦ୍ୱାନ ନ୍ୟାୟାଧୀଶମାନେ ଏହି ତର୍କ ଦ୍ୱାରା ପ୍ରଭାବିତ ହୋଇଥିବା ପରି ଜଣାପଡ଼େ ଯେ ଯଦି ଆକଳନର ମୂଳ ଆଦେଶ ଏବଂ ଆବେଦନ କିମ୍ବା ପୁନରୀକ୍ଷଣ କର୍ତ୍ତୃପକ୍ଷଙ୍କ ଦ୍ୱାରା କରାଯାଇଥିବା ଆକଳନ ଆଦେଶର ସମୟ ସୀମା ସମାନ ହୁଏ, ତେବେ ଏହାର ଫଳାଫଳ ଅଯୌକ୍ତିକତା

[1] 7 ବିକ୍ରୟ କର ମାମଲା 248

ହେବ । ଆମେ ପୂର୍ବରୁ ଉଲ୍ଲେଖ କରିଥିବା କାରଣଗୁଡ଼ିକ ପାଇଁ, ସେହି ତର୍କ ଆମକୁ ବିଶ୍ୱାସଯୋଗ୍ୟ ମନେ ହେଉନାହିଁ ।

ତେଣୁ ଆମେ ଏହି ସିଦ୍ଧାନ୍ତରେ ପହଞ୍ଚିଛୁ ଯେ ଯେଉଁ ଅବଧି ପାଇଁ ଟିକସ ଆକଳନ କରାଯାଇଥିଲା, ସେହି ଅବଧି ଶେଷ ହେବାର 36 ମାସରୁ ଅଧିକ ସମୟ ପରେ, ଆକ୍ଷେପିତ ଆକଳନ ଆଦେଶକୁ ସମୟସୀମା ଦ୍ୱାରା ବାତିଲ କରାଗଲା । ତେଣୁ ଆମେ ବିଚାର କରୁଛୁ ଯେ ଉଚ୍ଚ ନ୍ୟାୟାଳୟ ଆକଳନ ସମ୍ବନ୍ଧୀୟ ଅନେକ ଆଦେଶକୁ ରଦ୍ଦ କରିବାରେ ଠିକ୍ ଥିଲେ ।

ଏହି ଆବେଦନଗୁଡ଼ିକୁ ଖର୍ଚ୍ଚ ସହିତ ଖାରଜ କରାଯାଏ । ସମସ୍ତ ଆବେଦନ ପାଇଁ ଗୋଟିଏ ପ୍ରକାରର ଶୁଣାଣି ଦେୟ ରହିବ ।

ଆଦେଶ

ସଂଖ୍ୟାଗରିଷ୍ଠଙ୍କ ମତ ଅନୁଯାୟୀ, ଆବେଦନଗୁଡିକୁ ଖର୍ଚ୍ଚ ସହିତ ଖାରଜ କରାଯାଏ । ସମସ୍ତ ଆବେଦନ ପାଇଁ ଗୋଟିଏ ପ୍ରକାରର ଶୁଣାଣି ଦେୟ ।

ଅସ୍ୱୀକରଣ

"ଉପଭାଷାରେ ଅନୁବାଦିତ ରାୟ କେବଳ ମକଦ୍ଦମାରେ ପକ୍ଷଭୁକ୍ତ ବ୍ୟକ୍ତିଙ୍କର ସୀମିତ ବ୍ୟବହାର ଏବଂ ତାଙ୍କ ଆଞ୍ଚଳିକ ଭାଷାରେ ବୋଧଗମ୍ୟ ହେବା ନିମନ୍ତେ ଉଦ୍ଦିଷ୍ଟ ଏବଂ ଅନ୍ୟ କୌଣସି ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟ ନିମନ୍ତେ ଏହା ବ୍ୟବହାର କରାଯାଇନପାରେ । ସମସ୍ତ ବ୍ୟାବହାରିକ ଏବଂ ସରକାରୀ ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟ ନିମନ୍ତେ ରାୟର ଇଂରାଜୀ ସଂସ୍କରଣଟି ପ୍ରାମାଣିକ ବିବେଚିତ ହେବ ଏବଂ ସମସ୍ତ କାର୍ଯ୍ୟାନ୍ୱୟନ ଏବଂ ନିଷ୍ପାଦନ ନିମନ୍ତେ ଏହା ଉପଯୁକ୍ତ ବିବେଚିତ ହେବ ।"

ଭାଷାନ୍ତର :
ତୁଷାର କାନ୍ତ ଗୋଛି
ଅନୁବାଦକ
ଓଡ଼ିଶା ଉଚ୍ଚ ନ୍ୟାୟାଳୟ, କଟକ ।